

DE STER

90STE JAARGANG NUMMER 10 DE KERK VAN JEZUS CHRISTUS VAN DE HEILIGEN DER LAATSTE DAGEN OKTOBER 1990

DE STER

OKTOBER 1990

ARTIKELN

2

BOODSCHAP
VAN HET
EERSTE PRESIDIUM

ALLEEN MAAR LEERKRACHT

THOMAS S. MONSON

18

**WANNEER ECHTGENOTEN NIET
NAAR ELKAAR LUISTEREN**

LARRY K. LANGLOIS

25

AAN DE KANT VAN DE HEER

OUDERLING
GEORGE R. HILL III

34

LAND VAN DE FARAO'S

RICHARD M. ROMNEY

42

EEN OUDE VRIEND

RICHARD W. KARTAK

46

**IK HEB NOG RUIMTE
IN MIJN KAARTENTAS**

MICHAEL J. ABDO

VOOR DE JONGEREN

10

EL CLUB BENSON
MELVIN LEAVITT

24

ALS WE SAMEN ZIJN
LAURA MISEK

28

VRAAGEN ANTWOORD
**HOE KRIJG IK
EEN ECHT GETUIGENIS?**

32

**VREUGDE DOOR
DIENSTBEToon**
LAURENI FOCETTO

RUBRIEKEN

1

INGEZONDEN BRIEVEN

9

ZHV-HUISBEZOEKBOODSCHAP
**HEM INDACHTIG ZIJN DOOR
DE TEMPEL TE MOGEN
BEZOEKEN**

DE KINDERSTER

2

**DE REIS NAAR HET
BELOOFDE LAND**

4

**OP ZOEK
NAAR DE BLAUWE PONY**
JEAN LEEDALE HOBSON

8

**DE REIS NAAR HET
BELOOFDE LAND**
SPELREGELS
EN AANWIJZINGEN

10

PARTICIPATIEPERIODE
SCHRIFTGELEERDEN
LAUREL ROHLFING

12

DE BEGRAVEN WAPENS
COLLEEN CONRAD TORRIE

14

VERHALEN UIT
HET BOEK VAN MORMON
JAKOB EN SHEREM

OP DE OMSLAG:
FOTOGRAAF: JED CLARK.
ZIE: EL CLUB BENSON, BLZ. 10

BIJZONDER DANKBAAR

Ik ben bijzonder dankbaar voor de *Tambuli* (Filippijnen). Als gezin leren we er veel uit. Ik ben er zeker van dat het een geïnspireerd tijdschrift is.

*Lucy C. Pantig
Pampanga (Filippijnen)*

NIET-LID

Ik ben geen lid van De Kerk van Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen, maar ik lees iedere maand met plezier *A Liahona* (Portugeestalig). Het is een goed geschreven kwaliteitsproduct.

De boodschappen en artikelen zijn een getuigenis van het geloof dat ons helpt te volharden in het leven, troost te vinden in onze beproevingen en betere vrienden en naasten te zijn. Ook staan er voorbeelden in om na te volgen, of je nu man, vrouw of kind bent.

Als enthousiast fan van *A Liahona*

na kijk ik iedere maand naar het volgende nummer uit.

*Dirce Erbolatu Zaouk
São Paulo (Brazilië)*

BROEDERSCHAP

Ik wil u graag bedanken namens de vele leden van de kerk in dit gebied die de uitstekende kwaliteit van de artikelen en de grafische vormgeving van de *Liahona* (Spaanstalig) waarderen.

Ik wil ook graag de behoefte onder woorden brengen van de leden die ver van het hoofdkantoor van de kerk wonen om over hun ervaringen met het evangelie te vertellen. Hierdoor zullen velen het gevoel krijgen dat zij bij de wereldwijde kracht van Zion horen, en niet dat zij een aparte groep zijn in de kerk.

Ik denk dat veel leden in afgelegen gebieden moeten weten wat er in de andere delen van de kerk gebeurt. Dit scheidt een uniek gevoel

van begrip en broederschap die de sociale en culturele grenzen overschrijdt.

*Nestor Carbelo
Buenos Aires (Brazilië)*

VAN DE REDACTIE

Wij waarderen onze trouwe lezers en nodigen u uit om ons uw brieven, artikelen en verhalen te sturen. (Vermeld alstublieft uw volledige naam, adres, wijk of gemeente, en ring of district.) We hebben genoten van de brieven die u ons al hebt gestuurd en zien uit naar meer commentaar van onze lezers.

INSPIREREND

Iedere maand kijk ik naar de *Tambuli* uit. Het is niet een prachtig cadeau.

De artikelen van de algemene autoriteiten en andere leden van de kerk geven ons de geestelijke im-

puls die we nodig hebben. Ik lees ook graag het plaatselijke nieuws om over andere leden in het land te lezen en om te genieten van de inspirerende boodschappen van het gebiedspresidium.

*Deanna June Alcazar
Wijk Jaro (Filippijnen)*

BEWONDERING

Ik heb diepe bewondering voor jonge vrouwen als Sue Keller (*De Ster*, februari 1990: 'Jij kunt iets tot stand brengen'). Ze is als een jonge plant die door de Geest wordt verzorgd, 'die reikt tot in het eeuwige leven' (Alma 32:41). Natuurlijk zullen er teleurstellingen zijn, maar de Heer van de oogst zal liefdevol voor zijn planten zorgen en 'zal hen ten laasten dage verheffen' (Alma 26:7).

*José Flores
Monterrey (Mexico)*

Oktober 1990 90ste jaargang Nummer 10
Officiële Nederlandstalige uitgave van De Kerk van Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen. De in deze publicatie afgedrukte artikelen werden overgenomen uit de tijdschriften 'Ensign', 'New Era' en 'Friend'.
Eerste Presidium:
Erna Taft Benson,
Gordon B. Hinckley,
Thomas S. Monson
Raad der Twalf:
Howard W. Hunter, Boyd K. Packard,
Marvin J. Ashton, L. Tom Perry,
David B. Haight, James E. Faust,
Neal A. Maxwell, Russell M. Nelson,
Dallas H. Oaks, M. Russell Ballard,
Joseph B. Wirthlin, Richard G. Scott
Adviseurs:
Rex D. Pinegar, Gene R. Cook,
William R. Bradford, Francis M. Gibbons,
Jeffrey R. Holland
Redacteur: Rex D. Pinegar
Director of Church Magazines:
Thomas L. Peterson

International Magazines:
Zakelijk redacteur: Brian K. Kelly
Ajuntador-redacteur: David Mitchell
Assistent-redacteur: Ann Laemmlen
Assistent-redacteur De Kinderen:
DeAnne Walker
Art-director: M. Masato Kawasaki
Vormgeving: Sharrri Cook

DE STER

Vertaling, nieuwredactie en administratie:
J. P. van Oudheusden
Kerkelijk Vertaalbureau
Postbus 224
NL-3430 AE Nieuwegein
Telefoon: 0 (031) 3402-40260

Uitgever:
Kerke Jesu Christi der Heiligen der Laatste Dagen, Industriestrasse 21,
Postfach 1549, D-6382 Friedrichsdorf 1
Telefoon: 0 61 7271 03 34

© 1990 by Corporation of the President of the Church of Jesus Christ of Latter-day Saints

Alle rechten voorbehouden

De tijdschriften van De Kerk van Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen verschijnen maandelijks in het Chinees, Deens, Duits, Engels, Fins, Frans, Italiaans, Japans, Koreaans, Nederlands, Noors, Portugees, Samoaans, Spaans, Tongaans en Zweeds; eens in de twee maanden in het Indonesisch, Thailands en Tsjechisch; en eens per kwartaal in het Ujlaans.

Informatie voor abonnees in de V. S.:
DE STER (ISSN 1044-3401) is published monthly by The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints, 50 East North Temple, Salt Lake City, UT 84150. Second-class postage paid at Salt Lake City, Utah.
Subscription price \$ 10.00 a year.
\$ 1.00 per single copy. Thirty days notice required for change of address. When ordering a change, include address label from a recent issue; changes cannot be made unless both the old address and the new are included. Send USA and Canadian subscriptions and queries to Church Magazines, 50 East North Temple Street, Salt Lake City, Utah 84150, United States of America.

Subscription information telephone number 801-240-2947.
POSTMASTER: Send address changes to DE STER at 50 East North Temple Street, Salt Lake City, Utah 84150, United States of America.

Jaarabonnement:
Nederland: f 30,00
België: Bfr. 520,00
USA/Canada: US \$ 10,00
Andere landen (per zeepost):
cheque in tegenwaarde van f 32,00
Het abonnement kan elk gewenst moment ingaan en wordt automatisch verlengd, tenzij twee maanden voor vervaldatum schriftelijk is opgezegd. Opgeve van een nieuw abonnement te richten naar de administratie; wacht met betalen tot u een acceptatie ontvangt.
Verschijnt twaalf maal per jaar

Printed by
Friedrichsdorf Printing Center
Federal Republic of Germany

PBMA 9010 DU

Alleen maar leerkracht

THOMAS S. MONSON
TWEDE RAADGEVER IN HET EERSTE PRESIDIUM

Vaak horen we de uitdrukking: 'De tijden zijn veranderd'. En dat is misschien wel zo. Onze generatie is er getuige van dat geneeskunde, vervoer, communicatie en ontdekkingen, om maar een paar voorbeelden te noemen, met enorme sprongen zijn vooruitgegaan. Maar er zijn ook wel eilandjes van onveranderlijkheid te vinden in die uitgestrekte zee van veranderingen. Jongens zijn bijvoorbeeld nog steeds jongens, en ze halen nog steeds kattenkwaad uit.

Enige tijd geleden hoorde ik toevallig een gesprek, en ik ben er haast zeker van dat zulke gesprekken vaker plaatsvinden. Drie jonge jongens bespraken de betrekkelijke deugden van hun vader. Een van hen zei: 'Mijn vader is groter dan jouw vader.' Een ander antwoordde: 'O, ja? Maar mijn vader is veel knapper dan jouw vader.' De derde jongen zei: 'Mijn vader is dokter.' En toen zei hij met een uitdagende en vernederende blik in zijn ogen: 'En die van jou is alleen maar leerkracht.'

De roep van een moeder beëindigde het gesprek, maar de woorden bleven in mijn hoofd naklinken. *Alleen maar leerkracht. Alleen maar leerkracht. Alleen maar leerkracht.* Op een dag zullen deze jongens de werkelijke waarde van leerkrachten gaan waarderen. Dan zullen ze dankbaar en oprecht erkennen dat die leerkrachten een grote invloed op hun leven hebben gehad.

Henry Brook Adams heeft eens gezegd: 'Een leerkracht beïnvloedt de eeuwigheid; hij weet nooit waar zijn invloed ophoudt.' Dit geldt voor alle leerkrachten: thuis, op school of in de kerk.

Waarschijnlijk heeft de lerares die u en ik ons het beste kunnen herinneren ook de meeste invloed op ons gehad. Zij heeft misschien geen schoolbord gebruikt en geen uitgebreide opleiding gevolgd, maar haar lessen waren van onschatbare

'HET IS BIJZONDER BELANGRIJK DAT LEERKRACHTEN VOORUITKIJKEN EN HUN BELANGRIJKE FUNCTIE ALS TOEKOMSTBOUWER UITOEFENEN. DE INVLOED VAN LEERKRACHTEN OP DE ONTWIKKELING VAN DE PERSOONLIJKHEID EN IN HET VORMEN VAN EEN CARRIÈRE KAN NOOIT OVERSCHAT WORDEN.'

'WAARSCHIJNLIJK
HEEFT DE LERARES DIE
U EN IK ONS HET BESTE
KUNNEN HERINNEREN
OOK DE MEESTE
INVLOED OP ONS
GEHAD. JA, IK HEB HET
OVER ONZE MOEDER.
EN IN ÉÉN ADEM NOEM
IK OOK ONZE VADER.'

waarde en haar bezorgdheid voor ons was oprecht. Ja, ik heb het over onze moeder. En in één adem noem ik ook onze vader. Iedere ouder is een leerkracht.

Als een ouder meer bezieling nodig heeft om met zijn goddelijke onderwijstaak te beginnen, laat hij dan bedenken dat de machtigste combinatie van gevoelens niet opgeroepen wordt door een of andere grote kosmische gebeurtenis, of dat men die in geschiedenisboeken of romans kan vinden. Nee, die emoties worden opgeroepen als ouders, zoals wij, neerkijken op een slapend kind. 'Geschapen naar Gods beeld en gelijkenis.' Die prachtige tekst uit de Bijbel krijgt een nieuwe en diepere betekenis als een ouder dat opnieuw ervaart. Het huisgezin wordt een toevluchtsoord, een hemel op aarde, waar liefhebbende ouders hun kinderen leren 'bidden en oprecht voor de Here te wandelen' (Leer en Verbonden 68:28). Een bezielde ouder kan nooit worden aangeduid met 'alleen maar leerkracht'.

Laten we nu eens denken aan de leerkracht op school. Onvermijdelijk komt eens die trieste morgen dat het thuis verlaten wordt voor onderwijs op school. John en Nancy voegen zich bij de vrolijke menigte die zich elke dag van huis naar school begeeft. Daar wordt een nieuwe wereld ontdekt; daar maken onze kinderen kennis met hun leerkracht.

Die vormt niet alleen de verwachtingen en idealen van de leerlingen, maar beïnvloedt ook hun houding tegenover de toekomst en zichzelf. Als de leerkracht onbekwaam is, blijven er littekens achter op het leven van de jongeren, wordt er een diepe kloof in hun gevoel van eigenwaarde geslagen

en misvormt hun beeld van zichzelf als mens. Maar als de leerlingen liefde krijgen en er iets van hen wordt verwacht, zal hun zelfvertrouwen groeien, zullen hun vermogens toenemen en zal hun toekomst zeker zijn.

In deze onrustige wereld, met de ene crisis na de andere, is het bijzonder belangrijk dat leerkrachten vooruitkijken en hun belangrijke functie als toekomstbouwer uitoefenen. In de komende twintig jaar zullen de kinderen die nu naar de peuterspeelzaal gaan, jongemannen en jonge vrouwen zijn die óf een aanwinst, óf een last voor de gemeenschap zijn. De invloed van leerkrachten op de ontwikkeling van de persoonlijkheid en in het vormen van een carrière kan nauwelijks overschat worden. Het maakt niet uit of hij of zij in taal, rekenen, natuurwetenschappen of andere vakken onderwijst. De leerkracht moet bij de leerlingen het geloof ontwikkelen dat bergen kan verzetten. Als een leerkracht daarin slaagt, gebeuren er bijna wonderen. Plotseling wordt een leerling enthousiast over een bepaald onderwerp en begint zich er zonder aansporing in te verdiepen. Anderen ontdekken krachten in zichzelf die zij nog niet kenden. Weer anderen besluiten om betere vrienden te zoeken. En in een moment van inspiratie neemt nog een ander de beslissing wat zijn carrière gaat worden.

Helaas zijn er leerkrachten die een negatieve of slechte invloed op hun leerlingen hebben. Er zijn er die plezier hebben in het vernietigen van het geloof, in plaats van het slaan van een brug naar het goede leven.

President J. Reuben Clark jr. heeft gezegd: 'Hij die twijfels zaait over deze grondbeginselen en het geloof hier ver-

'ALS TOEGEWIJDE
LERAREN INGAAN OP
ZIJN ZACHTMOEDIGE
UITNODIGING: "KOMT,
LEERT VAN MIJ", DOEN
ZIJ LERING OP, EN
NEMEN ZIJ DEEL AAN
ZIJN GODDELIJKE
MACHT.'

nietigt, verwondt, verminkt en verlamt de ziel. God zal zo iemand hiervoor absoluut verantwoordelijk houden, en wie kan de diepten meten waarin iemand zal vervallen, die wilens en wetens in een ander de kans op de celestiale heerlijkheid vernietigt?

Wij hebben geen controle over de klas op school, maar we kunnen de leerling in ieder geval voorbereiden. 'Hoe?' vraagt u zich af. Mijn antwoord is: 'Zorg voor een gids naar de heerlijkheid van het celestiale koninkrijk van God, een barometer om onderscheid te maken tussen de waarheden van God en de denkbeelden van de mens.'

Verscheidene jaren geleden hield ik zo'n gids in mijn hand. Het was een zogenaamde 'drie in één': het Boek van Mormon, de Leer en Verbonden en de Parel van grote waarde in één band. Het boek was een geschenk van een liefhebberende vader aan zijn mooie opbloeiende dochter, die zijn raad nauwgezet opvolgde. Op het schutblad had haar vader, die later president van de kerk zou worden, de volgende inspirerende woorden geschreven:

9 april 1944

Lieve Maurine,

Opdat je een constante maatstaf zult hebben aan de hand waarvan je zult kunnen beoordelen wat waarheid is en wat dwalingen van menselijke filosofieën, om zodoende geestelijk te groeien naarmate je kennis toeneemt, geef ik je dit heilige boek om vaak te lezen en je leven lang te koesteren.

Je liefhebberende vader,

Harold B. Lee

En dan vraag ik: 'Alleen maar leerkracht?'

Laten we tenslotte eens kijken naar de leerkracht die we gewoonlijk 's zondags tegenkomen – de leerkracht in de kerk. In zo'n omgeving vormen de geschiedenis van het verleden, de hoop van het heden en de belofte van de toekomst één geheel. Vooral hier ervaart de leerkracht dat het gemakkelijk is om Farizeeër te zijn en moeilijk om discipel te zijn. De leerkracht wordt door zijn leerlingen beoordeeld – niet alleen naar wat en hoe hij onderwijst, maar ook naar zijn levenswijze.

De apostel Paulus adviseerde de Romeinen: 'Gij, die een ander onderwijst, onderwijst gij uzelf niet? Gij, die predikt, dat men niet stelen mag, steelt gij?'

'Die overspel verbiedt, doet gij overspel?' (Romeinen 2:21-22.)

Paulus, de geïnspireerde en dynamische leraar, geeft ons het goede voorbeeld. Misschien wordt het geheim van zijn succes duidelijk door zijn ervaring in die trieste kerker waar hij gevangen werd gehouden. Paulus kende het gestamp van soldatenlaarzen en het gerinkel van de ketenen die hem gevangen hielden. Toen de cipier, die Paulus gunstig gezind scheen te zijn, hem vroeg of hij raad nodig had omtrent de manier waarop hij zich voor de keizer moest gedragen, zei Paulus dat hij al een raadgever had – de Heilige Geest.

En dan vraag ik opnieuw: 'Alleen maar leerkracht?'

Thuis, op school of in het huis van God is er een leraar wiens leven dat van alle anderen overschaduwet. Hij onderwees ons over leven en dood, over de plicht en de bestem-

ming van de mens. Hij leefde niet om gediend te worden, maar om te dienen; niet om zijn leven te behouden, maar om het voor anderen op te offeren. Hij beschreef een liefde die aangenamer was dan begeerte, een armoede die meer rijkdom verschaftte dan schatten. Van deze leraar zei men dat Hij met *gezag* onderwees, niet zoals de schriftgeleerden. Ik bedoel de grote Leraar, namelijk Jezus Christus, de Zoon van God, de Heiland en Verlosser van het gehele mensdom.

Als toegewijde leerkrachten ingaan op zijn zachtmoedige uitnodiging 'Komt, leert van Mij', doen zij lering op, en nemen zij deel aan zijn goddelijke macht.

Toen ik nog een kleine jongen was, ben ik beïnvloed door zo'n lerare. In onze zondagsschoolklas onderwees zij ons over de schepping van de wereld, de val van Adam en het zoenoffer van Jezus Christus. Als eregasten kwamen er mensen in het lokaal als Mozes, Jozua, Petrus, Tomas, Paulus en zelfs Jezus Christus. Hoewel wij ze niet gezien hebben, leerden wij ze liefhebben en eren, en hun streven navolgen.

Ik ga terug naar het gesprek van die drie jongens. Toen die jongen hatelijk zei: 'Mijn vader is knapper dan die van jou' en 'Mijn vader is dokter', had hij heel goed kunnen antwoorden:

'Jouw vader mag dan knapper zijn dan de mijne; en je vader mag dan piloot, ingenieur of dokter zijn, maar mijn vader, *mijn vader is leerkracht*.

Mogen wij allemaal zo'n goed en oprecht compliment altijd hoogachten! □

SUGGESTIES VOOR DE HUISONDERWIJZERS

---

1. 'Een leerkracht beïnvloedt de eeuwigheid; hij weet nooit waar zijn invloed ophoudt.' Dit geldt voor alle leerkrachten: thuis, op school of in de kerk.
2. De leerkracht wordt beoordeeld – niet alleen naar wat en hoe hij onderwijst, maar ook naar zijn levenswijze. Onderwijzen wij gerechtigheid door onze levenswijze?
3. Over wie heeft president Monson het als hij zegt: 'Er is een leraar wiens leven dat van alle anderen overschaduw't'?
4. Als we gehoor geven aan de oproep van de Heiland: 'Komt, leert van Mij', dan kunnen we aan zijn goddelijke macht deelnemen.

Hem indachtig zijn door de tempel te mogen bezoeken

Want ziet, Ik heb dit huis aangenomen, en Mijn naam zal hier zijn; en Ik zal Mij in dit huis in barmhartigheid aan Mijn volk openbaren' (LV 110:7).

Naarmate Sharon steeds actiever werd in de kerk, be kroop haar een groot verlangen om naar de tempel te gaan. 'Na vele maanden,' zo vertelt zij, 'verzekerde de bisschop mij dat ik al het mogelijke had gedaan om voor een tempelaanbeveling in aanmerking te komen,' Maar toch vroeg zij zich af: 'Ben ik het echt waardig? Zal ik in staat zijn de verbonden die ik daar sluit, na te komen?' (. .)

'Toen ik die dag de tempel binnenging, was ik mij bewust van een gevoel van warmte en troost. Mijn eenzaamheid ebde weg omdat ik mij omringd voelde door vele zichtbare en onzichtbare zusters en broeders. (. .) De tranen sprongen mij in de ogen toen alle gevoelens van onbehagen en onwaardigheid mij verlieten.'

Omdat de leringen en verordeningen van de tempel zo heilig zijn, moeten wij erop voorbereid zijn de tempel te betreden. Of wij het waardig zijn naar de tempel te gaan, wordt vastgesteld door de bisschop of gemeentepresident en door een lid van het ring- of het zendingspresidium, nadat zij gesproken hebben met degene die een tempelaanbeveling heeft aangevraagd. Zij stellen bepaalde vragen die ons helpen onze waardigheid af te wegen, zoals:

Hebt u een getuigenis van het evan-

'TOEN IK DIE DAG
DE TEMPEL BINNENGING,
WAS IK MIJ BEWUST
VAN EEN GEVOEL VAN
WARMTE EN TROOST.
MIJN EENZAAMHEID EBDE
WEG OMDAT IK MIJ
OMRINGD VOELDE
DOOR VELE ZICHTBARE
EN ONZICHTBARE
ZUSTERS EN BROEDERS.'

gelie? Steunt u de plaatselijke en algemene autoriteiten? Bent u zedelijk rein? Bent u een goed lid van de kerk? Leeft u het woord van wijsheid na? Aanvaardt u de leringen en programma's van de kerk en houdt u zich eraan?

Er kunnen perioden zijn dat wij niet naar de tempel kunnen gaan. Wegens bepaalde omstandigheden moeten wij ons tempelbezoek weleens uitstellen. Toch kunnen wij dat grote doel steeds voor ogen houden door er altijd aan te werken een tempelaanbeveling waardig te zijn.

Als lid van de kerk van de Heer zullen wij allemaal de kans krijgen naar zijn heilige tempel te gaan om daar te aanbidden, eeuwige verbonden te sluiten en de zegeningen te ontvangen die alleen op die plaats te verkrijgen zijn. Als wij leven overeenkomstig de vereisten die zijn vastgesteld voor het betreden van de tempel, zullen wij altijd klaar zijn om te delen in die zegeningen. □

Suggesties voor de huisbezoeksters

1. Vertel de zuster die u bezoekt welke zegeningen u ontvangt door het evangelie na te leven, en wat de tempel voor u betekent.
2. Vraag de zuster die u bezoekt u te vertellen wat de tempel voor haar betekent.

(Zie het Hulpboek voor de gezinsavond [PBHT5197DU], blz. 224-225, onder 'Genealogie'.)

E L C L U B

MELVIN LEAVITT

Op een sportveld naast een kerkgebouw beschrijft een basketbal een hoge boog door de ochtendlucht. Het is echt een hoge boog – meer dan 3800 meter. Even later bereikt een volleybal bijna dezelfde hoogte, waarop een hand de bal naar beneden slaat.

Wordt hier gesport door reuzen, of door Superman? Nee, maar dit sportveld is gelegen in Puno (Peru), op kleine afstand van het Titicaca-meer, het hoogstgelegen bevaarbare meer ter wereld. Zelfs de kleinste speler in Puno staat bijna vier kilometer hoger dan de langste speler op zeeniveau.

Het Titicaca-meer ligt op een brede hoogvlakte tussen Peru en Bolivia, omgeven door de hoge toppen van het Andesgebergte. Puno is gelegen aan een baai, op de noordwestelijke oever van het meer. De lucht is er schoon en het heldere blauwe water van het meer glinstert in de zon. Het is een prachtige plaats om te wonen, en het heeft een bloeiend district van de kerk.

De jonge vrouwen die er volleybal oefenen en de jongemannen die er basketballen, zijn HLD-jongeren uit het District Puno, aangevuld door enkele vrienden die geen lid zijn. Ruim een jaar geleden kwamen ze bijeen om de Benson Club op te richten, zo genoemd ter ere van president Ezra Taft Benson, een man die ze liefhebben en respecteren, hoewel ze hem nooit ontmoet hebben – een man die zelf ooit een behoorlijk goed sportman was. Daar er geen sportteams van de kerk in de buurt zijn om tegen te spelen, spelen ze 's zaterdags tegen andere clubs uit de stad.

Als u hen vraagt, en dat is wel eens gebeurd, wat basketbal en volleybal met godsdienst te maken hebben, dan hebben ze daar beslist een antwoord op.

Maria Luz De La Torre (17) zegt: 'Wij, als leden van de kerk, willen graag in alle aspecten van ons leven vooruitgang maken. We proberen onze talenten te ontwikkelen.

B E N S O N

FOTOGRAAF: JED CLARK

PUNO HEFT INWONERS
UIT DRIE VERSCHIL-
LENDE CULTUREN. OP
STRAAT KAN MEN ER
SPAANS, QUECHUA EN
AYMARA HOREN
SPREKEN.

Het evangelie is net zo goed op sport van toepassing als op andere activiteiten.

Alfredo Valles (15) vindt: 'Sport is een gezond alternatief voor bepaalde dingen in de wereld die ons leven zouden kunnen verknoeien.'

De lucht is op deze hoogte zo ijl dat mensen uit lageregelegen gebieden hier vaak ziek worden, maar deze sportmensen hijgen niet eens wanneer ze naar een bal springen of duiken. Ze onderhouden het woord van wijsheid en krijgen door El Club Benson meer dan genoeg lichaamsbeweging.

Placido Melo (22) zegt: 'Ik vind dat we zowel lichamelijk als geestelijk fit moeten blijven. De Heiland heeft gezegd dat mijn lichaam een tempel van God is en daarom probeer ik het door lichaamsbeweging gezond te houden.'

Basketbaltrainer Pedro Nunez zegt: 'Door het basketbal ontstaat er een vriendschapsband, waardoor ons vermogen wordt vergroot om het kwaad te weerstaan en onze slechte gewoonten te overwinnen. We vergroten ook onze toewijding aan het woord van wijsheid.'

Een van de gevolgen van die vriendschapsband is een ge-

'DOOR SAMEN TE SPELEN, ZIJN WE MEER NAAR ELKAAR TOEGEGROEID. WANNEER WE ALS EEN EENHEID SPELEN, SPELEN WE BETER. WE HEBBEN ONDERVONDEN DAT HET HELE TEAM ERONDER LIJDT ALS IEMAND ALLEEN VOOR ZICHZELF SPEELT.'

voel van grotere eenheid onder de jeugd. Alejandro Lazo (19) zegt daarover: 'Elke keer dat we samen spelen, zijn we een eenheid. We spelen als één. We gaan vriendschappelijk met elkaar om en leren elkaar beter kennen.'

Consuela Corquehanca voegt eraan toe: 'Door samen te spelen, zijn we meer naar elkaar toegegroeid. Wanneer we als een eenheid spelen, spelen we beter. We hebben ontdekt dat het hele team eronder lijdt als iemand alleen voor zichzelf speelt.'

En er wordt zendingswerk gedaan. Ernesto Tamayo, de trainer van het volleybalteam, zegt: 'Eén van onze voorname doelen is het evangelie te verkondigen. In deze groep hebben we een paar meisjes die geen lid zijn. We hopen dat ze zich ooit zullen laten dopen.'

'NATUURLIJK
SPELEN WE OM TE
WINNEN - IK KAN
ME NIET INDENKEN
DAT IEMAND SPEELT
OM TE VERLIEZEN.
MAAR WE BLIJVEN
DE WEDSTRIJD WEL IN
HET JUISTE PERSPEC-
TIEF ZIEN EN BESEFFEN
DAT ER IEMAND MOET
VERLIEZEN. ALS WE
VERLIEZEN, BETEKENT
DAT ALLEEN MAAR DAT
WE HARDER MOETEN
OEFENEN.'

Melinda Mendoza (14) zegt: 'We nodigen vrienden en vriendinnen uit naar onze training, en we beginnen altijd met een gebed. Zo leren we hen over het gebed. Ik denk dat sommigen van hen nog weleens lid zullen worden.'

Puno heeft inwoners uit drie verschillende culturen. Op straat kan men er Spaans, Quechua en Aymara horen spreken. Quechua is de oude taal van de Inka's, en de Aymara Indianen zijn de oorspronkelijke bewoners van het gebied rond het Titicaca-meer.

De heiligen der laatste dagen zijn in Puno slechts een klei-

DE HLD-SPELERS IN PUNO BLIJVEN SPORTIEF BIJ ZOWEL OVERWINNING ALS VERLIES. HUN SPORTIVITEIT DRAAGT ERTOE BIJ DAT ZE EEN HECHTERE BAND ONTWIKKELEN MET VRIENDEN EN KENNISSEN VAN ANDERE GELOVEN.

ne minderheid, en El Club Benson werkt eraan mee de kloof tussen de culturen te overbruggen. Simón Bernardo Clemente zegt daarover: 'We doen erg ons best om prettig om te gaan met de andere teams waartegen we spelen. Dat is niet altijd makkelijk. Als we winnen, kijken onze tegenstanders ons meestal niet meer aan. En, om eerlijk te zijn, als we verliezen, is het wel eens moeilijk voor ons om het andere team te feliciteren en hen te bedanken voor de wedstrijd, maar we doen dan gewoon extra ons best om het goede te doen.'

PUNO LIGT VER BOVEN
DE ZESPIEGEL TUSSEN
DE BERGEN, AAN DE
OEVER VAN HET
TITICACA-MEER. DE
LUCHT IS ER ZO IJL,
DAT BEZOEKERS UIT
LAGERGELEGEN
GEBIEDEN ER VAAK
ZIEK WORDEN.

En El Club Benson heeft veel kansen gehad om de tegenstander te feliciteren. Tot dusver hebben zowel de herenteams als de damesteams vaker verloren dan gewonnen. Ze zijn uiteraard van plan dat te veranderen, maar intussen klagen ze niet.

Maritza Mendoza (15) zegt daarover: 'Natuurlijk spelen we om te winnen – ik kan me niet indenken dat iemand speelt om te verliezen. Maar we blijven de wedstrijd wel in het juiste perspectief zien en beseffen dat er iemand moet verliezen. Als we verliezen, betekent dat alleen maar dat we

harder moeten oefenen. Het is leuk om te proberen elke keer beter te worden.

Richard Quispe (16) is het daarmee eens: 'Je kunt verliezen en toch winnen. Je verliest eigenlijk alleen maar als je er boos over wordt.'

Felipe Pareja (19) vindt: 'We kunnen van zowel verliezen als winnen leren. Alleen hebben we tot nu toe voornamelijk van verliezen geleerd.'

Selva Munoz (15) voegt daaraan toe: 'Het gaat er niet om of we winnen of verliezen. Het belangrijkste is ons best te doen en als een eenheid te spelen. Daar bidden we elke keer om voordat we beginnen.'

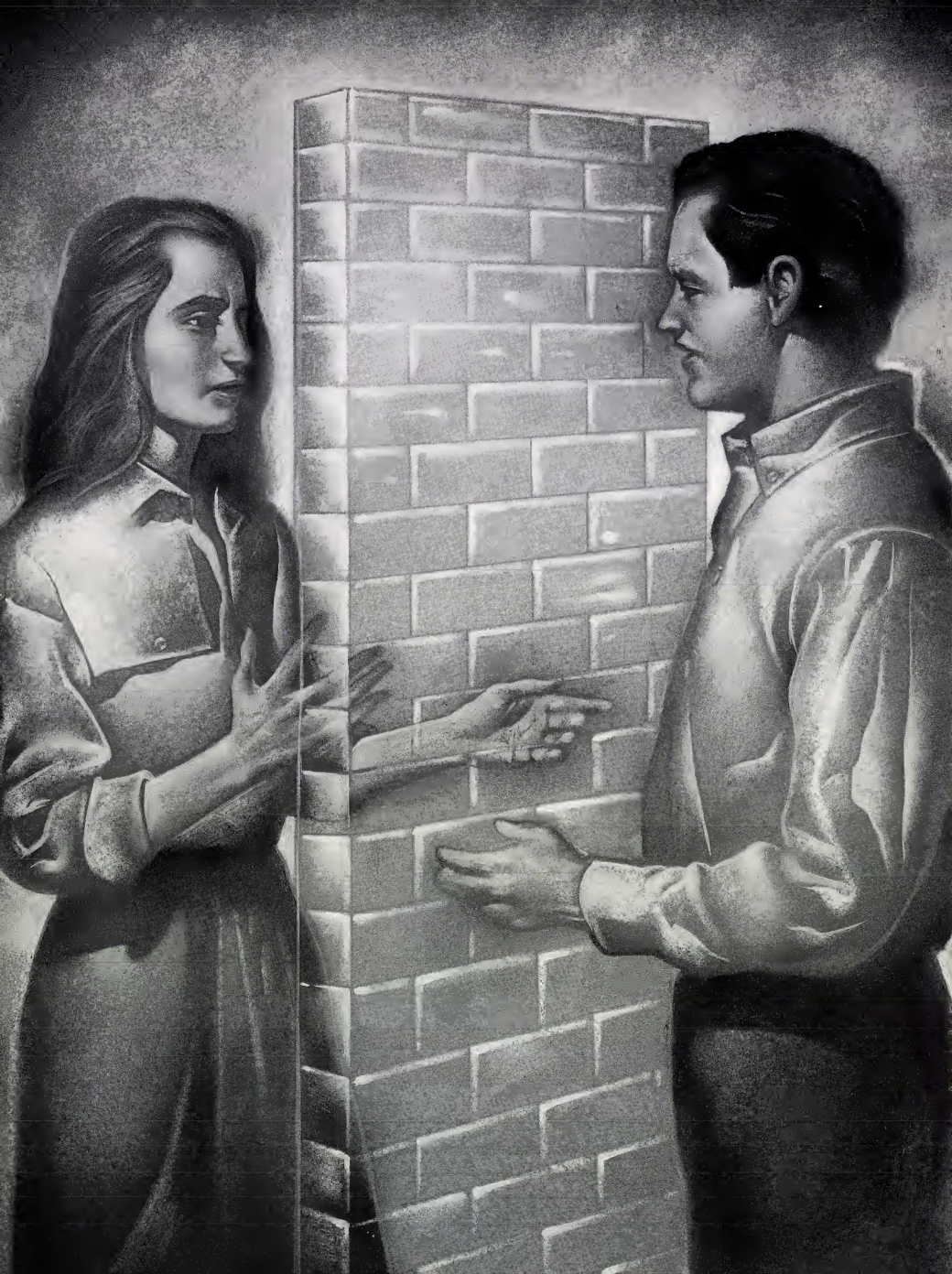
Op de oevers van het Titicaca-meer maken de Indianen prachtige boten van het riet dat in het ondiepe water groeit. De Uru-stam woont op drijvende eilandjes, gemaakt van uit dat riet vervaardigde matten. Daar is een les uit te halen die de jeugd van Puno goed begrijpt. Elke rietstengel op zich is slechts iets kleins, maar verstrengeld met andere, houdt het mensen drijvende.

El Club Benson maakt slechts een klein deel uit van het leven van de HLD-jongeren hier, maar de club helpt hen om zich geestelijk drijvende te houden en speelt een belangrijke rol in het rechtschapen, gelukkige leven dat ze leiden. □

'IK VIND DAT WE
ZOWEL LICHAAMELIJK
ALS GEESTELIJK FIT
MOETEN BLIJVEN.
CHRISTUS HEEFT
GEZEGD DAT MIJN
LICHAAM EEN TEMPEL
VAN GOD IS EN
DAAROM PROBEER
IK HET DOOR
LICHAAMSBEWEGING
GEZOND TE HOUDEN.'

Wanneer echtgenoten niet naar elkaar luisteren

LARRY K. LANGLOIS

Echtparen werpen vaak hindernissen op die goed luisteren belemmeren. Maar er zijn technieken waardoor de communicatie verbeterd wordt.

Enige tijd geleden kwam er regelmatig een echtpaar bij me met ernstige huwelijksproblemen. Elke keer dat ze bij me kwamen, beschreef de vrouw de problemen in detail, maar zei de man niets. Ik probeerde hem aan het praten te krijgen, maar hij gaf nors overal slechts korte antwoorden van hooguit twee woorden op. Zijn vrouw was er altijd als de kippen bij met een uitgebreider antwoord.

Uiteindelijk vroeg ik haar om de kamer te verlaten, om met hem alleen te spreken. Aanvankelijk zei hij heel weinig. Maar toen hij merkte dat ik hem de tijd gunde om zijn antwoorden te formuleren en hem niet onderbrak, bekritiseerde of oordeelde, begon hij vrijuit te spreken.

Vanaf dat moment zei ik nog maar weinig. Aan het einde van het gesprek leek hij opgelucht. Hij zei welgemeend: 'Bedankt voor het luisteren. Die dingen heb ik mijn vrouw al jaren willen vertellen, maar ze wil nooit horen wat ik te zeggen heb.'

Die man vond het moeilijk om zijn gedachten onder woorden te brengen, maar hij had sterke gevoelens over zijn huwelijk. Nu hij eindelijk in staat was om die gevoelens in woorden om te zetten, ontdekte dit echtpaar opnieuw dat ze veel van elkaar hielden. Beiden wilden een sterk huwelijk opbouwen waarin de een de ander zou steunen en ieder zijn deel zou doen.

Het is bijzonder tragisch wanneer iemand niet meer probeert te zeggen wat hij voelt, omdat er niemand naar hem luistert.

Luisteren is een kunst. Laten we eens kijken welke dingen doeltreffend luisteren verhinderen en welke technieken het bevorderen.

HINDERNISSEN

Oordelen. De snelste manier om ervoor te zorgen dat iemand niets meer zegt, vooral over een pijnlijk, moeilijk onderwerp, is hem te bekritiseren. Stel, bijvoorbeeld, dat een man tegen zijn vrouw zegt: 'M'n baas had de hele dag kritiek op me! Ik weet niet waarom 'ie zo moeilijk deed, maar ik wou dat hij zich niet op mij uitleefde!'

Haar antwoord zou kunnen zijn: 'Ik wou dat je eens leerde om dat niet te nemen. Waarom zeg je niets als hij je zo behandelt?'

In plaats van te luisteren wat hij zei en met hem mee te voelen, oordeelt ze hem: als hij anders had gehandeld, had hij het probleem kunnen vermijden. Als hij voelt dat ze hem oordeelt, kan hij snel met een tegenzet komen in de vorm van een boos of hard oordeel over haar.

Een beter antwoord zou zijn: 'Hè, wat naar! Je moet je aardig gefrustreerd voelen.' De vrouw die dat antwoord

geeft, erkent de gevoelens van haar echtgenoot zonder hem ergens van te beschuldigen.

Begrip verwarren met instemming. Begrijpen wat iemand zegt, houdt niet in dat u het met hem eens bent. Bij het luisteren gaat het er niet om of u het met de ander eens bent.

Stel, bijvoorbeeld, dat uw partner tegen u zegt: 'Als je in het openbaar je genegenheid voor me toont, voel ik me echt in verlegenheid gebracht.' Als uw antwoord dan is 'Dat is geen reden voor verlegenheid', bent u ongevoelig voor de werkelijke boodschap en begrijpt u niet hoe uw partner zich voelt. Door zo'n antwoord kunt u frustratie en mogelijk vijandigheid oproepen; het leidt in elk geval niet tot ongehinderde communicatie.

Een antwoord zoals 'Werkelijk? Waarom?' zou beter zijn. In plaats van te zeggen dat u het er niet mee eens bent, laat u zien dat u de boodschap begrepen hebt, en dat u de mogelijkheid tot verdere discussie openlaat.

Luisteren met discussiëren verwarren. Luisteren is een éénrichtingsproces dat inhoudt een boodschap horen en begrijpen die een ander overbrengt. *Discussiëren*, daarentegen, is een tweerichtingsproces, een onderling uitwisselen van denkbeelden. Hoewel voor discussiëren ook luistervaardigheid nodig is, moeten we ons weleens louter op de belangrijke kunst van het luisteren concentreren.

Om doeltreffend te kunnen luisteren, moeten we de spreker onze volledige aandacht geven, in tegenstelling tot het afwisselen van luisteren en praten dat een discussie met zich meebrengt. Die snelle afwisseling kan het intensievere, zorgvuldig luisteren waardoor iemand ertoe komt zijn gevoelens te uiten, uitsluiten.

De man in het eerste voorbeeld had duidelijk een luisterend oor nodig, niet iemand die met hem over zijn probleem discussieerde. Wanneer iemand gefrustreerd is omdat er niet naar hem geluisterd wordt, is de enige remedie om naar hem te luisteren, niet om tegen hem te praten.

Luisteren verwarren met problemen oplossen. Luisteren is begrijpen, niet oplossingen opperen. Helpen een oplossing te vinden kan een volgende stap zijn, maar het maakt geen deel uit van het luisterproces. In feite kan het zelfs het goede luisteren hinderen.

Een vrouw kwam thuis van de avondmaalsdienst, zuchtte diep en zei tegen haar man: 'Ik denk dat ik mijn getuigenis aan het kwijtrakken ben. Ik voelde me vandaag helemaal niet geestelijk bevredigd of opgebouwd.'

Een natuurlijke reactie zou zijn om te proberen het probleem op te lossen door onmiddellijk advies te geven. Maar als u te snel van *luisteren* overgaat op het voorstellen van oplossingen, kunt u de kans missen om de gevoelens van uw

HET IS MOGELIJK OM HINDER-
NISSEN VOOR DOELTREFFENDE
COMMUNICATIE UIT DE WEG TE
RUIJEN DOOR GOEDE LUISTER-
TECHNIEKEN TE ONTWIKKELEN
EN TE LATEN ZIEN DAT U ECHT
OM DE ANDER GEEFT.

partner werkelijk te begrijpen. Bovendien kunt u ongevoelig overkomen of kunt u de indruk wekken zelfvoldaan of vol eigendunk te zijn. Problemen oplossen kunt u pas *nadat* u werkelijk geluisterd en begrepen hebt.

In dit geval vroeg de man: 'Je getuigenis aan het kwijtrakken? Hoe kom je aan dat gevoel?' Hij liet zien dat hij zich er echt iets van aantrok en hij gaf zijn vrouw de kans om haar gevoelens grondiger te analyseren.

Toegeven aan de neiging om de ander te corrigeren. Wanneer mensen sterke gevoelens over iets uiten, overdrijven ze de feiten vaak, soms op boze toon en vergezeld van beschuldigingen. Bij ons luisteren moeten we ons concentreren op de boodschap in plaats van de feiten te willen corrigeren.

Een man zei eens tegen me: 'Ik zie niet in waarom mijn vrouw haar moeder drie tot vier keer per dag moet spreken.'

Zijn vrouw gaf als weerwoord: 'Belachelijk! Ik heb mijn moeder nog nooit vier keer op één dag gesproken.'

Hij gaf als repliek: 'Kom nou, ik kan me ten minste twee dagen herinneren waarop je haar vijf keer gebeld hebt.'

Toen begonnen ze een woordwisseling over de vraag hoe vaak ze haar moeder elke dag sprak. Waar het werkelijk om ging negeerden ze: het gevoel van de man dat de relatie die zijn vrouw met haar moeder had, een goede huwelijkband in de weg stond.

Sommige mensen geloven dat ze de ander alleen maar de *feiten* hoeven te laten begrijpen. Maar waar het om sterke gevoelens gaat, draait het vaak niet om de feiten. Als we er te zeer op gebrand zijn om fouten te corrigeren en feiten te verduidelijken, kan het gebeuren dat we niet eens begrijpen waar het werkelijk om gaat.

Verdringen. Het is makkelijk een boodschap verkeerd te begrijpen die we eigenlijk niet willen horen. Een onprettige boodschap, hoe duidelijk die ook wordt gebracht, kan gemakkelijk verworpen, verkeerd geïnterpreteerd of zelfs helemaal niet begrepen worden. Bijvoorbeeld: als mijn tienerdochter iets van me gedaan wil krijgen, begrijpt ze mijn 'ja' heel makkelijk, maar 'nee' schijnt haar in verwarring te brengen, met het gevolg dat zij erop reageert met wel duizend vragen!

Wanneer wij als luisteraar al een vaste mening over iets hebben, kunnen we een boodschap verdringen die niet aan onze verwachtingen voldoet. Ook teleurstelling, spanning, angst of andere negatieve gevoelens kunnen zelfs de duidelijkste boodschap verdringen. In plaats van onze gevoelens te projecteren op wat de ander ons vertelt, moeten we ons in het luisteren concentreren op wat de spreker voelt.

We hebben gekeken naar de zes meest voorkomende en tevens de lastigste hindernissen voor doeltreffend luiste-

ren. Laten we nu eens kijken naar wat we moeten doen om goed te luisteren.

LUISTERTECHNIKEN

Laat zien dat u echt om de ander geeft. Wanneer we onbeduidende of algemene onderwerpen bespreken – zoals het weer of sport – is dat niet zo belangrijk. Maar zodra een onderwerp gevoeliger, pijnlijker of mogelijk bedreigender wordt, is het veel belangrijker om een houding aan te nemen waaruit blijkt dat u om de ander geeft. Maar weinig mensen zullen over hun diepste gevoelens vertellen als ze niet het gevoel hebben dat de luisteraar om hen geeft. Nieuwsgierigheid, zeuren, dreigementen of het laten gelden van gezag zijn geen van alle een goede vervanging van oprecht om de ander geven.

Afen toe een opmerking maken. Zeg af en toe eens wat terwijl u luistert. Daardoor wordt de ander ervan verzekerd

dat u zijn boodschap hoort en begrijpt, en kan hij eventuele misverstanden uit de weg ruimen.

Ik had eens een gesprek met een echtpaar, waarbij de vrouw vertelde over haar diepste gevoelens, terwijl haar echtgenoot af en toe knikte maar niets zei. Toen ze klaar was, dacht ik dat ze nu toch samen een intiem moment hadden beleefd en vast dichter tot elkaar waren gekomen. Bij hun vertrek vroeg de man of hij de volgende keer een gedeelte van de tijd alleen met mij kon praten. Toen zijn vrouw daarmee instemde, ging ik ook akkoord. De volgende keer, toen de man en ik alleen waren, zei hij tegen mij: 'Ik wilde graag eens alleen met u praten, want de afgelopen keer kreeg ik niet veel kans om te praten, en er zit me veel dwars.'

In plaats van te genieten van een intiem moment met zijn vrouw, had de man zich geërgerd aan het feit dat ze het grootste deel van het gesprek had opgeëist. Daardoor had hij het hele gesprek gemist! Als we af en toe even het gezegde samenvatten of een opmerking maken over wat de ander ons verteld heeft, kunnen we makkelijker een dergelijke situatie vermijden.

Non-verbale boodschappen begrijpen. Slechts 30 procent van onze communicatie is verbaal – de rest is non-verbaal. Met andere woorden: de meeste boodschappen die we overbrengen op anderen, worden gegeven in de vorm van gezichtsuitdrukkingen, lichaamshouding, stembuigingen, hoe we gaan staan of zitten, en andere non-verbale methoden. Zelfs een eenvoudig zinnetje als 'Wat vind je daarvan?' kan een uiting van walging, boosheid, humor, verrassing of belangstelling zijn, afhankelijk van de manier waarop het gezegd wordt.

Volgens onderzoeken zijn vrouwen in het algemeen van nature beter in staat om nuances in non-verbale boodschappen op te merken dan mannen. Dat is er mede oorzaak van dat er soms sprake is van communicatiestoornissen tussen de geslachten. Mannen zullen misschien meer moeite moeten doen om de non-verbale boodschappen van de vrouw op te merken, en vrouwen moeten zich wat dat betreft misschien wat toleranter opstellen tegenover mannen.

Luister om te ontdekken wat de gevoelens van de ander zijn. Zoals hiervoor al opgemerkt, praten de mensen vaak over feiten terwijl het eigenlijk om gevoelens gaat. Vaak is het eigenlijke gevoel op te maken uit het verband, niet uit iemands woorden. Bijvoorbeeld: de zin 'De zon schijnt' is kort en vermeldt gewoon een feit. Als het echter gezegd wordt na een verwoestende storm die overstromingen, verwondingen en dood teweeg heeft gebracht, is de gevoelsboodschap dramatischer en veelzeggender dan

LUISTEREN IS EEN VEREISTE
VOOR ELKE RELATIE. HOE
BETER WE KUNNEN LUISTEREN,
HOE BETER WE IN STAAT ZIJN
EEN GEZONDE, BEVREDIGENDE
RELATIE TE HEBBEN.

de boodschap die de vermelding van het feit overbrengt. Mensen uiten sterke gevoelens vaak indirect of vaag. Uit het verband van hun woorden vallen hun gevoelens vaak beter op te maken dan uit de betekenis van hun woorden.

Zet uw eigen emotionele reactie opzij. Soms zal wat iemand tegen u zegt een hevige emotionele reactie bij u oproepen. Om goed te luisteren, moet u uw eigen emotionele reacties opzij zetten en u concentreren op het begrijpen van de boodschap van de spreker.

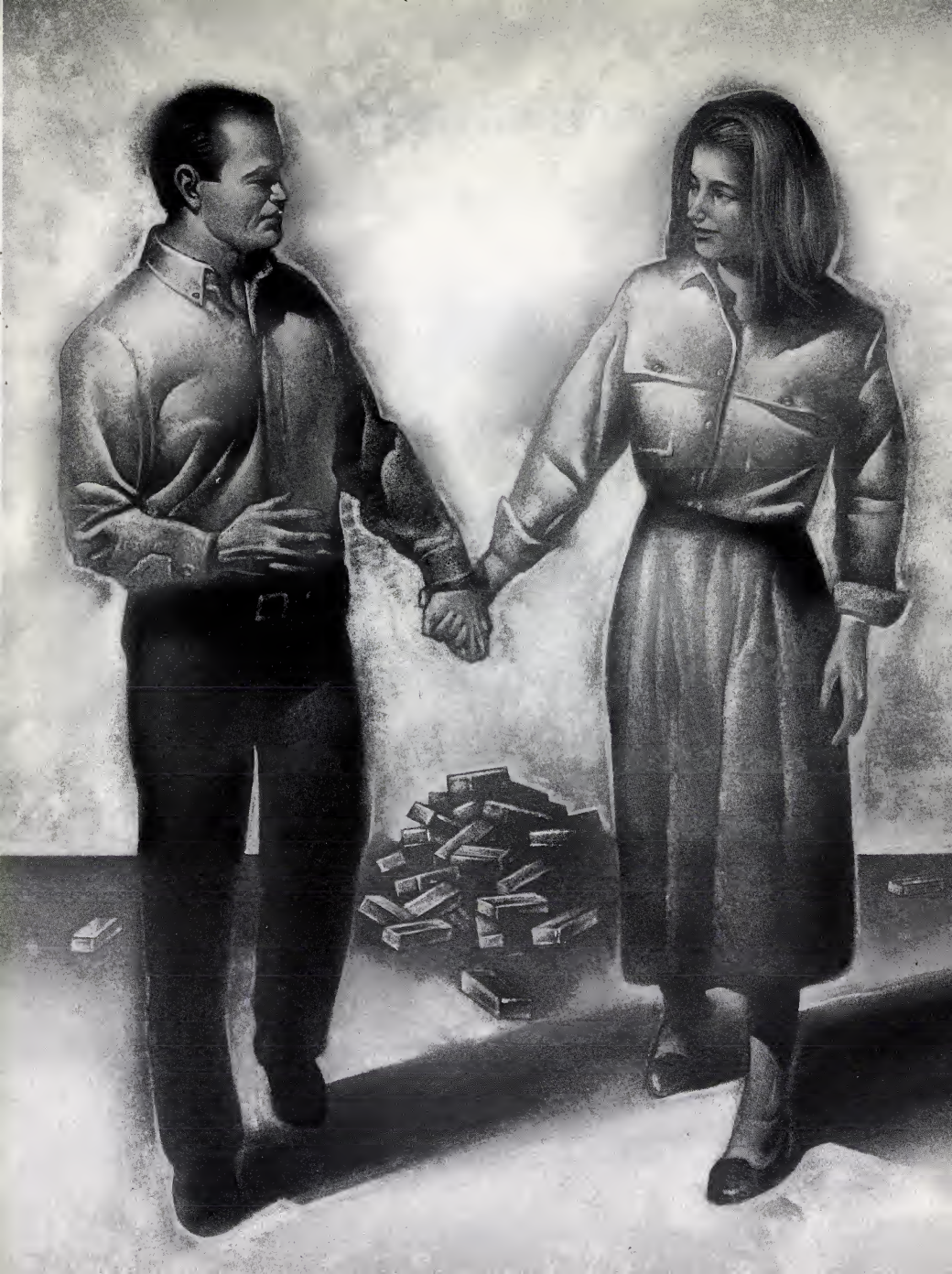
Stel, bijvoorbeeld, dat uw partner zegt: 'Nú is je broer te ver gegaan! Ik wil hem niet meer zien!'

U kunt u meteen defensief gaan voelen, maar als u dat ook uit, kunt u de kans verknoeien om elkaar te begrijpen en kan er een woordenwisseling ontstaan. Zet uw eigen gevoelens opzij en zeg: 'Je klinkt erg van streek! Wat is er gebeurd?' Op die manier erkent u de gevoelens van uw partner en opent u een mogelijkheid tot nadere uitleg. Het kan nodig zijn om later nog wat aan uw eigen gevoelens te doen – *nadat* u begrepen hebt waar het hier werkelijk om gaat.

Luisteren is een vereiste voor elke relatie. Hoe beter we luisteren, hoe beter we in staat zijn een gezonde, bevredigende relatie te hebben.

De Heer heeft ons gezegd: '... wees stil, en weet, dat Ik God ben' (LV 101:16). Daaruit kunnen we opmaken dat we niet kunnen begrijpen of horen welke boodschap God voor ons heeft als we niet bereid zijn om stil te zijn en te luisteren. Daaruit is af te leiden dat we een ander niet kunnen begrijpen of horen wat ze te zeggen hebben als we niet bereid zijn onze eigen zorgen opzij te zetten, stil te zijn en te luisteren. □

Larry K. Langlois is huwelijks- en gezinsadviseur en geeft een ouderschapskursus in de Ring Pasadena Californië.

Als we samen zijn

LAURA MISEK

Wij hebben thuis altijd een sterke band gehad, en dat ben ik de laatste jaren steeds meer gaan beseffen. Toen ik op de middelbare school eindexamen had gedaan, en de kans kreeg om naar de universiteit te gaan en zelfstandig te wonen, vroeg ik me af hoe het leven er zonder mijn familie uit zou zien. Soms heb ik het gevoel dat ik altijd thuis wil blijven wonen.

Wij doen thuis alles samen. We praten, werken in de tuin, bouwen en repareren van alles. Als we naar het park gaan, dan splitsen wij als kinderen niet af. We blijven altijd bij elkaar en genieten van elkaars gezelschap. We laten door ons gedrag zien dat we om elkaar geven, en omdat we altijd bij elkaar zijn, is er een sterke band van liefde. Door deze liefde en saamhorigheid heb ik het gevoel dat ik alles wat ik ben aan mijn ouders te danken heb.

Mijn vader is geen lid van de kerk, maar hij is een bijzondere man. Hij is altijd bezig om iets aan het huis te verbeteren of iemand te helpen. Hij laat mijn zus en mij ook altijd helpen als hij bezig is.

Mijn moeder kan erg goed naaien en handwerken. Ze heeft veel geduld met mij, ook als ik de naaimachine vaak vast laat lopen of met een naald in mijn vinger prik. Moeder neemt altijd de tijd voor mijn zus en mij. Als wij behoefte hebben om te praten, staat ze altijd klaar. Mijn zus is de jongste thuis. Ze is drie jaar jonger dan ik, maar ze is wel iets langer.

Ze lacht altijd en is een bijzonder meisje. We kunnen heel erg goed met elkaar opschieten. We winkelen, spelen en lezen samen. Zij is een van mijn beste vriendinnen.

In mijn gebed dank ik de Heer altijd voor mijn familie, omdat ze zoveel voor me betekenen. We helpen en steunen elkaar, maar wat nog belangrijker is, we zijn altijd samen zodat we weten wat we voor elkaar voelen. We zijn nog geen eeuwige familie, maar ik hoop en bid dat we eenmaal eeuwig samen kunnen zijn. □

Van het gebiedspresidium

De zaden van de conferentie

De Heer heeft zijn hand weer uitgestrekt naar zijn volk door middel van een geweldige algemene conferentie van de kerk.

De Heer heeft, door zijn uitverkoren dienstknechten, weer tot ons gesproken:

'Kom, volg mij!' In de toespraken die op de afgelopen conferentie van de kerk zijn gehouden, heeft de Heer ons duidelijk geïnstrueerd hoe wij Hem moeten volgen en het enge en smalle pad moeten bewandelen.

De boodschappen variëren en besloegen veel aspecten van het naleven van het evangelie, maar het thema was duidelijk: Christus is 'de weg en de waarheid en het leven', en 'niemand komt tot de Vader dan door Hem (zie Johannes 14:6).

Wanneer wij de conferentietoespraken voor het eerst horen is het moeilijk om de diepgang, de grootsheid en de kracht ervan te bevatten. Die toespraken moeten het komende half jaar eigenlijk bestudeerd en overdacht worden. Gevoelens zijn belangrijk, want dergelijke indrukken hebben een grote invloed op de manier waarop we de waarheid in ons leven toepassen.

Toen Laman en Lemuël eens hun getrouwe broer Nephi aan het kwellen waren, vermaande hij hen wegens de verstoktheid van hun hart. Hij merkte op dat zij ondanks het feit dat ze een engel gezien hadden die tot hen gesproken had, zijn woorden niet hadden gehoord: '(...) gij waart gevoelloos geworden, zodat gij Zijn woorden niet hebt kunnen gevoelen. (...) (1 Nephi 17:45).

Tijdens de conferentie ontstond er een bijzonder gevoel onder hen die in staat waren die dergelijke geestelijke communicatie te ontvangen.

Er was een gezin waarin twee jonge kinderen die de conferentie op tv volgden, fluisterend een gesprek begonnen. Hun vader, die zich er in het begin aan ergerde, had toch het gevoel dat hij hen maar niet het zwijgen moest opleggen, want hij zag een uitdrukking op hun gezicht die heel bijzonder was.

Toen de kinderen de kamer uitgingen, voelde hij dat hij ze beter niet terug kon roepen. Toen de kinderen na een tijdje terugkwamen,

vroegen ze hun oudere zus om met hen mee te gaan. Aanvankelijk wilde ze de kamer niet verlaten, maar de kinderen bleven aandringen, pakten haar bij de hand en namen haar mee naar haar kamer, waar ze ontdekten dat ze haar kamer hadden opgeruimd en schoongemaakt, iets unieks.

De vader liet in zijn hart een traan van vreugde want hij wist dat de Geest die dag in zijn gezin aanwezig was geweest door de boodschappen van de algemene conferentie.

De resultaten van de toespraken die tijdens de algemene conferentie gehouden worden, zullen niet altijd zo direct te voelen zijn thuis, maar er is een manier om er positieve, geestelijke gevolgen van te ondervinden.

Toen Alma het beginsel geloof onderwees, stelde hij de Zoramieten voor om zijn woorden op de proef te stellen. Hij zei:

'Laten wij nu het woord bij een zaadkorrel vergelijken. Indien gij plaats inruimt in uw hart, zodat er een zaadkorrel kan worden gezaaid, en het een echte of goede zaadkorrel is, en gij

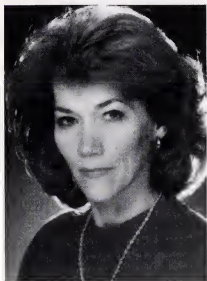
die niet door uw ongeloof uitwerpt, zodat gij de Geest des Heren wederstaat, ziet, het zal in uw boezem beginnen te zwellen, en wanneer gij dat gevoelt, zult gij tot uzelf zeggen: Het moet wel een goed zaad zijn, of een goed woord, want het begint mijn ziel te verruimen; ja, het begint mijn verstand te verlichten, ja, het begint mij aangenaam te stemmen' (Alma 32:28).

Zaai de goede zaden van de conferentie in uw hart. Laat ze ontkiemen en groeien. Voel dat het goed is en verheug u in de positieve gevolgen van dit experiment met het woord.

Naarmate u de waarheden verzorgt, zullen ze wortel schieten en de door Alma beloofde resultaten opleveren:

'(...) [gij] zult er [...] straks de vrucht van plukken, die zoet is boven alles wat zoet is, en blanker dan alles wat blank is, en rein is boven alles wat rein is; en gij zult u aan deze vrucht vergasten, ja, totdat gij zult zijn verzadigd, totdat gij niet meer hongert, noch dors' (Alma 32:42).

(Uit Church News.) ■

Marilyn Choules

Gij zijt Gods tempel

'Weet gij niet, dat gij Gods tempel zijt en dat de Geest Gods in u woont?' 1 Korintiërs 3:16

Wij zijn een tempel van God. In ons lichaam huist een geest die van God afkomstig is. Toen Adam en Eva beseften dat ze naakt waren, probeerden ze zich te bedekken met vijgebladeren. Toen hielp de Heer hen:

'En Ik, de Heere God, maakte voor Adam en ook voor zijn vrouw rokken van vellen, en toog ze hun aan' (Mozes 4:27).

Ook wij moeten ons kleden. Er zijn veel verschillende keuzen te doen op het gebied van kleding. Maar sommige keuzen zijn ongepast. Door de Schriften en door de woorden van onze profeten hebben we raad en leiding ontvangen om gepaste keuzen te kunnen doen. Om gepaste kleding te kunnen kiezen, hebben we twee dingen nodig: kennis en het verlangen om te gehoorzamen.

Om kennis te verkrijgen, moeten we eerst de Schriften raadplegen. Daarin vinden we namelijk enkele

voorbeelden van problemen met uiterlijk of kleding. Allereerst blijkt dat iemands kleding ongepast kan zijn door hoogmoed uit te stralen.

'En de hand der Voorzienigheid heeft u zeer goedgunstig bejegend, zodat gij grote rijkdommen hebt verkregen; en omdat enkelen uwen overvloediger hebben verkregen dan uw broeders, verheft gij u in de hoogmoed van uw hart en loopt met stijve nek en opgeheven hoofd rond wegens de kostbaarheid van uw kleding, en vervolgt gij uw broeders, omdat gij veronderstelt, dat gij beter zijt dan zij' (Jakob 2:13).

Wij krijgen aanwijzingen om ons te leiden bij het kiezen van onze kleding, zodat we deze vorm van hoogmoed kunnen vermijden.

'En verder, gij moet niet hooghartig zijn; laat al uw klederen eenvoudig zijn, en hun schoonheid de schoonheid van het werk van uw

eigen handen. 'En laat alles in reinheid voor Mij worden gedaan.' (Leer en Verbonden 42:40-41.)

Ten tweede blijkt dat onze kleding ongepast kan zijn wanneer zij verleidt. De engel die Nephi de droom van Lehi uitlegde, beschreef de kleding van de mensen in het grote en ruime gebouw:

'En de engel sprak tot mij en zeide: Zie, het goud en het zilver en de zijde en het scharlaken en het fijn getweerd linnen en de kostbare kledij en de hoeren zijn de begeerten van deze grote en verfoeilijke kerk' (1 Nephi 13:8).

Het verlangen naar hoerij is hier verbonden aan het verlangen naar kostbare kleding. Die verleidingen behoren tot het kwaad van de wereld, want het verlangen ernaar zal ons van het enge en smalle pad doen afwijken.

We moeten ook op de woorden van onze hedendaagse profeten letten om

hierin leiding te ontvangen. President Spencer W. Kimball heeft hier de volgende duidelijke uitspraak over gedaan:

'Eén factor die bijdraagt tot de onbetamelijkheid en de afbraak van zedelijke waarden is de [...] kledij die [tegenwoordig] door onze jonge vrouwen en hun moeders wordt gedragen. Ik zie hoe jonge vrouwen, en ook wel eens wat oudere, op straat korte broekjes dragen. Dit is niet zoals het hoort. De plaats waar vrouwen die mogen kledij is [...] in hun eigen huis of tuin. Ik zie ook wel eens moeders, vrouwen en dochters van onze kerk japommen van buitensporige en gewaagde snit dragen. Dit wordt zelfs door sommige vaders aangemoedigd. Ik vraag mij af of onze zusters beseffen hoe verleidelijk ze met hun lichaam te koop lopen voor de mannen door zich gedeeltelijk onbedekt te laten of zich te kleden in nauwsluitende wollen truitjes, die

alle vormen van hun figuur duidelijk doen uitkomen. (...) 'Wij kunnen dan ook niet te nadrukkelijk wijzen op het kwaad van onzede-ghheid of onbetamelijkheid als één der valstrikken die vermeden moet worden als wij verleidingen willen [ontvluchten] en onszelf rein en onbesmet van de wereld willen bewaren.' (Spencer W. Kimball, *Het wonder der vergeving*, blz. 236-237.)

Het is duidelijk dat onze leiders ons altijd hebben aangeraden ons gepast te kleden, zowel wat stijl, kosten als sieraden betreft. Paulus heeft het heel bondig gezegd: '(...) dat gij uw lichamen stelt tot een levend, heilig en God welgevallig offer (...)' (Romeinen 12:1).

Wij kunnen onze dagelijkse kleding met zorg kiezen - de kleding die we thuis dragen, naar ons werk, op reis, bij activiteiten, in de kerk, en naar de tempel. We moeten beslissen hoe we ons gaan kleden en dat zorgvuldig plannen, zodat we bij al onze bezigheden passend en respectvol gekleed zijn. In het ZHV-handboek worden enkele concrete richtlijnen gegeven aan de vrouwen in de kerk:

'Vrouwen moeten worden aangemoedigd om aandacht te schenken aan hun persoonlijke verzorging en zich netjes te kleden. Wanneer zij een vergadering van de kerk bezoeken, behoort hun verschijning hun eerbied voor de Heer te weerspiegelen. Wie naar de tempel gaat behoort geen lange broek, zware make-up, schreeuwende kleuren of opzichtige sieraden te dra-

gen' (blz. 41).

Wie zich erop voorbereidt de tempelverordeningen te ontvangen, behoort haar leid(st)ers te vragen om richtlijnen aangaande de gepaste stijl voor haar witte kleding.

Er zijn ons leringen en richtlijnen gegeven. En het waarom ervan is ons verteld. Nu is het aan ons om te gehoorzamen. Het is nu onze taak om die kleding te kiezen die een weerspiegeling is van nederigheid, betamelijheid, deugdzzaamheid en die de Geest van de Heer zal uitnodigen om in ons hart te zijn en ons te beïnvloeden in ons gedrag. ■

President en zuster Van Rij met districtspresident Jean Huysmans (rechts van hen).

President van Rij: 'Ik kom nog wel eens een "kieke" nemen.'

Zendingsgebied in Vlaanderen!

Linda Verheijen

Eind juni 1988 arriveerden president Jacob J. van Rij en zijn vrouw Cherie in Nederland (in *De Ster* van september 1988 staat een interview met hen).

Twee jaar later, na veel contacten en ervaringen met hen, neemt Vlaanderen afscheid van dit bijzondere paar. Voortaan zal Vlaanderen, met Antwerpen als centrum, een zelfstandig zendingsgebied zijn.

President Van Rij, die van Nederlandse afkomst is (zijn ouders komen oorspronkelijk uit Rotterdam),

komt uit een familie met een indrukwekkend zendingsverleden. Zijn ouders vervulden tot tweemaal toe een voltijdzending, en zelf was hij van 1951 tot en met 1953 werkzaam als zending in Nederland. Zijn vrouw en hij blijven nog tot juli 1991 in Nederland om hun huidige zending van drie jaar af te maken.

Op vrijdag 29 juni jongstleden organiseerde de Gemeente Antwerpen een samenkomst ter gelegenheid van het afscheid van president Van Rij en zijn vrouw.

Districtspresident Jean Huysmans sprak namens heel Vlaanderen een woord van dank uit. President Van Rij is een man wiens hart volledig in de ban van zendingswerk is, en die enorm veel liefde heeft voor de zendingen. Hij is bovendien een imponerend persoon, een vader voor allen, en iemand waarmee velen graag samenwerkten.

President Van Rij zei naderhand het volgende: 'Het was mij en mijn vrouw een groot voorrecht in België te mogen werken en ik

hoop dat het district weldra vervangen kan worden door een ring. Vroeger werkte ik als zakenman in België. Wat mij toen opviel, en nu nog steeds, is de positieve, vreugdevolle, onderzoeken-de geest die er onder de Belgen heerst. Dat is mij blijven boeien. Ik heb fijne ervaringen en aangename gesprekken met u gehad, en heb waardering voor u gekregen, en ik beloof dat ik iedere gelegenheid zal benutten om nog eens een "kiekie" te nemen. Ik verwacht een sterke groei in België, met veel goede le

den. God zegene u met sterkte, en veel geluk wens ik u toe in de naam van onze Heiland, de Heer Jezus Christus. Amen.

Vlaanderen heeft nu een nieuwe zendingspresident: president Barrett, die met zijn vrouw en drie kinderen is aangekomen (In *De Sier* van november zal een interview staan met president Barrett). Na enige tijd in Nederland te zijn geweest, begaven zij zich richting Antwerpen, waar zich in de Appelmansstraat 24 het nieuwe zendingskantoor voor België bevindt. ■

Finalist op beiaardconcours

Proficiat broeder Abel Chaves!

Jan Gillis

De beiaard is typisch een instrument van de lage landen. Dit klokkenspel, waarbij men met voeten en vuisten respectievelijk de pedalen en het stokkenklavier bespeelt, is in de late middeleeuwen ontstaan in Vlaanderen en Brabant, en kende later vooral in landen die in de westelijke invloedssfeer lagen een ongekend succes.

In 1922 werd in Mechelen de eerste beiaardschool ter wereld opgericht, de Koninklijke Beiaardschool 'Jef Denijn'. Tegenwoordig kan men in vele delen van de

wereld — variërend van Mexico tot Japan — beiaardconcerten beluisteren.

Nederland organiseerde al na de Tweede Wereldoorlog het 'Internationale Beiaardconcours van het Holland-festival'. Mechelen, de bakermat van de hedendaagse beiaardkunst en bovendien beiaardstad bij uitstek, bleef uiteindelijk niet achter en organiseerde dit jaar al weer voor de tweede keer een beiaardconcours in het kader van de in 1987 gestarte 'Driejaarlijkse wedstrijd Konin-gin Fabiola'.

Ten gevolge van een vergissing vermeldde het naamplaatje van president en zuster Van Rij 'Zendingsgebied Nederland België' i.p.v. 'Zendingsgebied Amsterdam Nederland', de officiële naam. Zuster Van Rij beschouwde dit als een welkom toeval en stond erop dat het niet werd gewijzigd.

De wedstrijd werd van 10 tot en met 15 juli jongstleden gehouden, en de reden dat het de lezers van *De Sier* zal interesseren is dat één van de zes finalisten broeder Abel Chaves was, tijdelijk verblijvend in de Gemeente Mechelen.

Inderdaad, 'Abel Chaves' klinkt niet zo Vlaams. Abel Augusto Ribeiro Ferreira Chaves werd in 1972 in Ponta Delgada (Azoren, Portugal) geboren. Hij ging in Lissabon naar school, en kreeg al vanaf zijn zesde jaar muziekles van zijn va-

der, van zijn elfde tot zijn vijftiende gevolgd door lessen aan het Conservatório Nacional de Lisboa, waar hij gitaar, trombone en piano studeerde. Begin jaren tachtig besloot de regering van Portugal een van de twee beiaarden (oorspronkelijk afkomstig uit de Zuidelijke Nederlanden) van het voormalige klooster-paleis Mafra te restaureren. Toen men het nuttig oordeelde om het in Portugal nauwelijks bekende beiaardspel te stimuleren, in samenwerking met de

Mechelse beiaardschool, werden er twintig kandidaten geselecteerd. De jongste, Abel Chaves, kwam als beste uit de bus. De Vlaamse Gemeenschap kende hem een studiebeurs toe, waarop hij drie jaar lang, van 1987 tot en met 1990, in Mechelen kwam studeren. Chaves bespeelde reeds tal van beiaarden, waaronder een in Mafra, in aanwezigheid van de president van Portugal, Mario Soares.

Maar beiaardmuziek is niet het enige wat Abel Chaves interesseert. Zijn moeder had hem al op jonge leeftijd tot de ware kerk gebracht. Als overtuigd heilige der laatste dagen getuigt Abel vol vuur van zijn Hemelse Vader en Jezus Christus.

Op 15 juli 1990 was het echter zijn kunstzin die Abel aan de wereld kenbaar zou maken. Hij werd vierde in de finale en ontving daarvoor van de Stad Mechelen een prijs van 25.000 BEF. De tien jaar oudere Nederlander Boudewijn Zwart, stadsbeiaardier van Amsterdam, werd eerste. Hoewel Abel Chaves zich met sterke kandidaten heeft moeten meten, heeft hij, zeker ook gezien zijn leeftijd, een meer dan behoorlijke prestatie geleverd. Met Gods hulp zal hij voorzeker uitgroeien tot één van 's werelds grote virtuozen.

Abel is nu weer vertrokken naar het verre en zonnige Almada (Portugal), en laat duidelijk een leegte achter in de Gemeente Mechelen. Maar ik wil nogmaals tot hem zeggen: Proficiat, broeder Abel Chaves!

Abel Chaves (met bloemen), met links van hem zijn moeder. De man links en de vrouw rechts van hem schreven de muziek die hij gespeeld heeft op het concours. De vrouw uiterst links is zr. M.H. Mariën.

Jonge-vrouwenkamp District Antwerpen

Martine Van Hove

Op 30 juni 1990 stonden 26 enthousiaste jonge vrouwen klaar om een 'spetterend' kamp te starten.

Het stond in het teken van de pioniers, die we in de loop van het kamp beter leerden kennen. Wij bewonderden hun geloof en standvastigheid.

Men deed enthousiast mee aan bosspelen en estafetten, maar het was de hike die iedereen zich het beste zal herinneren.

Ook op het geestelijk vlak kwamen we niets tekort. Broeder Hans Noot verzorgde de nodige geestelijke uurtjes. Hij vertelde hoe men moet luisteren, en daarover hebben we dan

ook met elkaar een paar proefjes gedaan.

Later in de week bezochten we Boekhout, een vissersdorpje op 5 km afstand van onze kampplaats dat we door een rondleiding goed hebben leren kennen.

We hebben goede herinneringen aan het kamp, en hopelijk zal iedereen er volgend jaar weer bij zijn. ■

Travo-weekend in de Ardennen

Op 15 en 16 juni jongstleden werd er in Hotton (Belgische Ardennen) een TRAVO-weekend gehouden. TRAVO staat voor training en vorming van de scoutleiders in Nederland. De deelnemers moesten dingen doen die velen nog nooit eerder hadden gedaan:

hangend aan een touw een afgrond oversteken, kompaslopen, kanovaren door stroomversnellingen en kleine watervalletjes, steile rotsen beklimmen en vervolgens 'abseilen'. Ze hadden in elk geval het voldoeninggevoel dat ze iets gepresteerd hadden! ■

Slottopdag van de Ring Den Haag

Mark Oddens

Op 30 juni j.l. organiseerde de Wijk Haarlem de slottopdag van de Ring Den Haag.

Na een inleiding door broeder Noot, reikte broeder J. Jansen (tweede raadgever in het presidium van de Ring Den Haag) seminarie-(eind)diploma's uit aan Bert Keuter (Den Helder), Naomi Jansen (Haarlem) en Arno Baay (Den Helder), die allen de vier seminariejaren doorlopen hadden.

Zuster Jansen uit de Wijk Haarlem gaf haar getuigenis, waarna broeder Hans Noot een toespraak hield. Hij legde onder andere het verschil uit tussen plezier en vreugde - het eerste is tijdelijk en het andere blijvend.

Marco Gunster werd offici-

ciel gefeliciteerd door broeder Jansen, omdat hij, na het seminarie vier jaar gevolgd te hebben, op zending ging.

De activiteit kwam daarna: een barbecue, gevolgd door een dansavond. Hoewel de dag met mooi weer begonnen was, ontardaarde het oorspronkelijk zonnige weer al gauw in een verschrikkelijke regenbui, gepaard met onweer. Gelukkig was daar aan gedacht: een groot zeil, gespannen over de parkeerplaats, stelde enkele broeders en zusters in staat het eten voor de jongelui te bereiden. Naast het barbecuevlees kon men ook genieten van overheerlijke salades. Alles was goed verzorgd en bijzonder smakelijk. De jongelui kleedden zich na het eten

Abseilen.

om en begonnen aan de dansavond - die ook door leden uit andere ringen bezocht werd. Er was een afwisselend programma: naast goede muziek waren er ook dansjes, sketches en play-backoptredens, die opgevoerd werden door de jonge-vrouwen van de Wijk Haarlem. Een van de hoogtepunten was een tapdansnummer door Héléne Jansen uit Haarlem en Sandra Jansen uit Amsterdam.

De avond werd besloten met enkele woorden van ringpresident J.P. van Oudheusden. Al met al was het een goed georganiseerde topdag waar iedereen uitgebreid van heeft genoten.

Dat de topdagen niet alleen de huidige, maar ook de toekomstige seminariejeugd aanspreken, mag blijken uit het volgende, geschreven door Gaby Jansen:

'Ik ben twaalf jaar en was ook op de topdag. Hoe dat kan? Omdat de Wijk Haarlem de topdag moest verzorgen, waren wij (de hele AP en JV) gevraagd om erbij te helpen, zodoende!

Het was heel gezellig, de barbecue (...) en ook de dansavond. (...) Ik heb bovendien meegedaan met de shownummers. Alle voorbereidingen waren erg leuk, en ook het dansen op de avond zelf. (...) Het zit wel goed met die topdagen! Ik mag voorlopig niet meer, maar kijk er wel ontzettend naar uit!

De diploma-uitreiking.

Alleenstaanden één met de Heiland

Fred van der Star

In de week van 28 juli tot en met 4 augustus j.l. was het dan weer zover, een week waar velen lang naar uit hadden gekeken, namelijk de kampweek voor de alleenstaanden. Deze keer was als kamphuis voor 'De Putse Hoeve' te Bergeijk gekozen, gelegen in het prachtige Brabantse land. In vervolg op het thema 'Door de Heiland aangeraakt' van het alleenstaandenweekend in april luidde het thema voor deze week 'Met de Heiland één'.

Tegen een uur of vijf kwamen reeds de eerste kampgangers aan en vond na aanmelding de kamerindeling plaats. Na de avondmaaltijd, waarbij men

kon kiezen uit een aantal overheerlijke salades, was het tijd voor de eerste activiteit, een kennismakingspel dat geleid werd door Claire Verschoof.

De avondmaaldienst op zondag werd voorafgegaan door een zondagsschoolles over het kamphema die werd gegeven door Anita Bleeker en Fred van der Star. Als gastspreker was Henk van Dam, tweede raadgever in het presidium van de Ring Utrecht, uitgenodigd. In de middag was er gelegenheid om met elkaar te praten, te wandelen, spelletjes of een middagdutje te doen. Tevens gaf Herma Friederichs een uiteenzetting van trucjes en

oefeningen waarmee men de hersenactiviteit kan stimuleren. In de avond was een lezing en toonde Anton van der Horst zijn dia's van Berlijn.

De lessen waarin het thema van het kamp werd uitgediept, liepen als een rode draad door de kampweek heen. Deze lessen werden grotendeels in de ochtend gegeven. De kinderen werden tijdens de lessen liefdevol opgevangen door Ina Helderman.

Op maandagmiddag stond er een fietstocht in de schitterende omgeving van Bergeijk op het programma. De route was uitgestippeld door Jos Wielhouwer en Paul Jongen. In de avond liet

Jaap Rustige door middel van dia's zien naar welke landen zijn baan bij de marine hem zoal gebracht heeft. De gezinsavond werd geleid door Sjoukje Teijema. Zij behandelde een interessant onderwerp: hoe wij ons moeten gedragen ten opzichte van anderen en hoe wij met onze emoties en die van anderen moeten omgaan.

Op dinsdag werd een bezoek gebracht aan museum 'Het Witreit', waar men o.a. gipsen beelden kon bezichtigen. Ook kon men daarna zelf actief meedoen aan oudhollandse spelletjes. In de avond was er een heel interessante uitleg over het kiezen en combineren van

kleuren bij o.a. kleding.

's Woensdags was er voor de liefhebbers gelegenheid om te gaan zwemmen. In de avond kon men een wandeling maken door de mooie bosrijke omgeving.

Op donderdagochtend was er de getuigenisvergadering. Velen maakten van deze gelegenheid gebruik om hun getuigenis te geven. 's Middags kon men kiezen tussen safaripark De Beekse Bergen of een bezoekje aan de plaatsjes Geldrop en Nuenen. De avond werd gevuld met een toneelstukje over een oudgriekse legende die door de toneelspelers en -speelsters zeer levendig werd gebracht. Daarna was er een diaserie over Egypte.

Vanwege de uitzonderlijke hoge temperatuur was er op de vrijdagmiddag, tot groot plezier van velen, gelegenheid om te gaan zwemmen in plaats van de geplande zeskamp. De slotavond van deze kampweek werd besloten met een gezellige dansavond waarbij ook het volksdansen natuurlijk niet mocht ontbreken. De muziek werd op deze avond verzorgd door Michel Fransen en Anneke van der Ploeg.

De zaterdag werd door de deelnemers gebruikt om zich reisklaar te maken en om afscheid te nemen, waarbij de tranen rijkelijk vloeiden. Iedereen kon echter weer opgebouwd en versterkt naar huis gaan met een fijne herinnering aan dit kamp, waar we hebben geleerd om één te zijn met de Heiland en ook dat we één met elkaar behoren te zijn.

Dank gaat uit naar allen die zich hebben ingezet om

De groepsfoto.

van dit kamp een succes te maken, in het bijzonder Mabel Fraterman, en niet te

vergeten Harry van de Sande en Mary Hudepool die deze week samen met Loes

Fikkerman voortreffelijke maaltijden op tafel hebben getoverd. ■

Zes generaties

Alie Croese

In een land als Nederland waar de leden doorgaans niet op een diepgewortelde mormoonse geschiedenis kunnen bogen, waar de meeste leden bekeerling zijn of van wie de ouders eerst tot de kerk toetraden, mag het des te opmerkelijker heten dat de familie Croese uit Rotterdam-Zuid, oorspronkelijk uit Elst (Gld.), al zes generaties lang lid is van De Kerk van Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen.

Deze zesde generatie werd een feit toen de achtjarige Jonathan Croese zich op 19 juni j.l. in Rotterdam-Zuid liet dopen. De omstandigheden rond zijn doop — een doopvont met aange-naam verwarmd water — waren heel wat gerieflijker

dan die van zijn betovergrootvader Anne Elizabethus Croese. Die liet zich namelijk op 30 juli 1899 bij Elst in de Rijn dopen. Ruim anderhalf jaar later, op 17 maart 1901, zou hij wederom het water van de Rijn ingaan, maar dit keer om zijn moeder en zijn vader Pieter Johannes Croese te dopen. Dat dit toetreden tot 'die vreemde mormoonse sekte' hen niet in dank werd afgenomen door de Elstenaars moge blijken uit het feit dat de familie Croese in allerijl het dorp moest verlaten om lijf en goederen veilig te stellen.

Jonathan's overgrootvader, Dirk Daniël Croese, en grootvader, Anne Elizabethus Daniël Croese, lieten zich beiden in Groningen

dopen, respectievelijk op 25 mei 1912 en 22 september 1934.

Zijn vader, Anne Elizabethus Daniël Croese, werd op 24 februari 1963 in Rotterdam-Zuid gedoopt. Hij was het die zijn zoon Jonathan doopte. ■

Jonathan Croese

DE KINDERSTER

90STE JAARGANG

DE KERK VAN JEZUS CHRISTUS VAN DE HEILIGEN DER LAATSTE DAGEN

OKTOBER 1990

ILLUSTRATOR: LAFARNE HOLZ

DE REIS NAAR HET BELOOFDE LAND

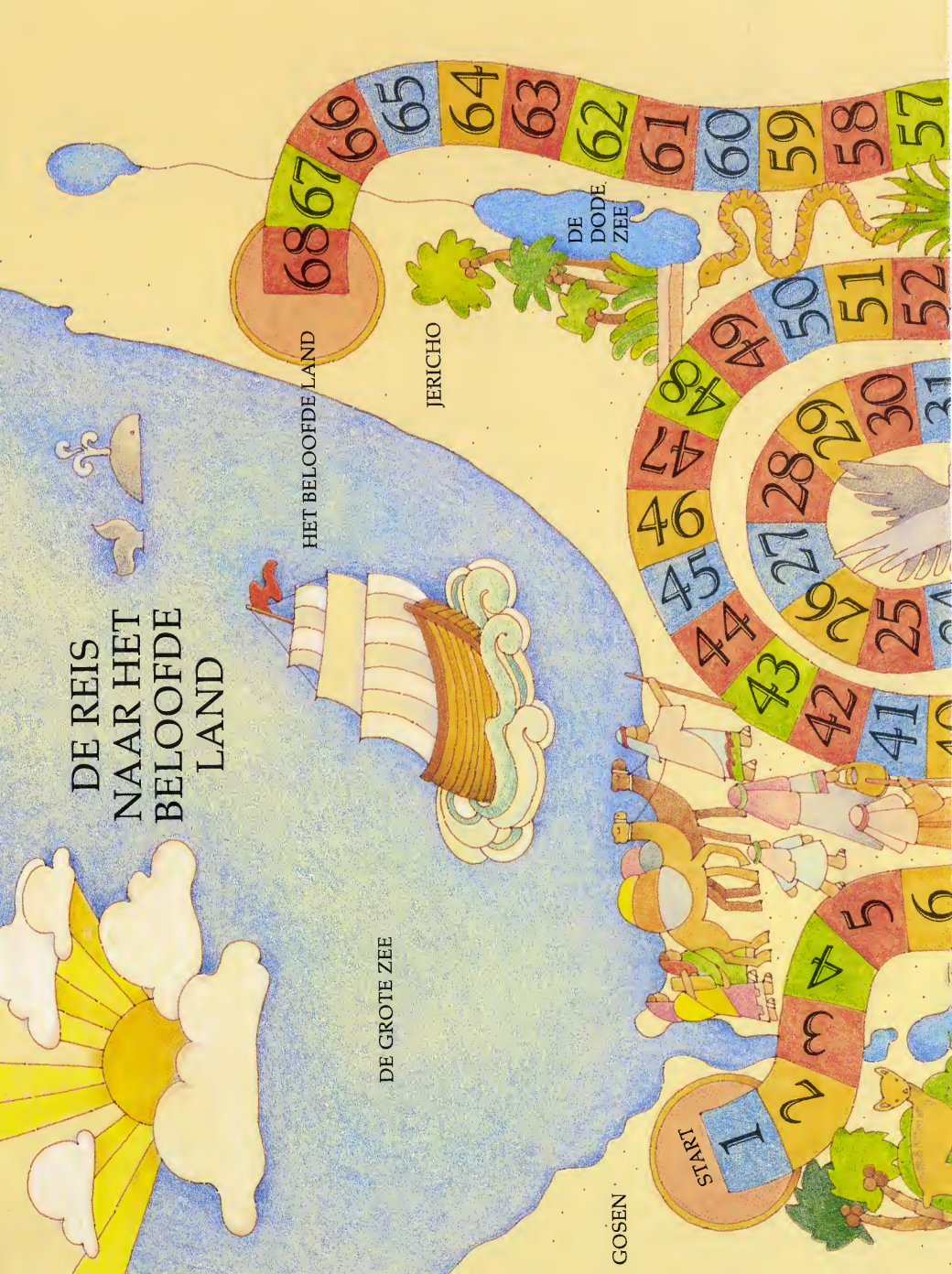
DE GROTE ZEE

HET BELOOFDE LAND

JERICO

DE
DODE
ZEE

GOSEN

EGYPTE

SINAI

DE RODE ZEE

ILLUSTRATRICE JULIE F. YOUNG

Zie spelregels op blz. 8-9.

'(. . .) want het is door geloof, dat wonderen
worden gewrocht' (Moroni 7:37).

ILLUSTRATOR: DICK BROWN

OP ZOEK NAAR DE BLAUWE PONY

JEAN LEEDALE HOBSON

Lidia sjokte de lange zandweg naar de boerderij op, zonder zich zelfs maar om te draaien om naar haar vriendinnen in de schoolbus te zwaaien. Ze had een probleem en was diep in gedachten verzonken: *Wat kan ik nu toch meenemen naar de veiling op school?* De veiling, waarvan de opbrengst naar het Junior Rode Kruis ging, was een jaarlijks terugkerende gebeurtenis op de plattelandschool, maar voor Lidia was het een heel nieuwe ervaring.

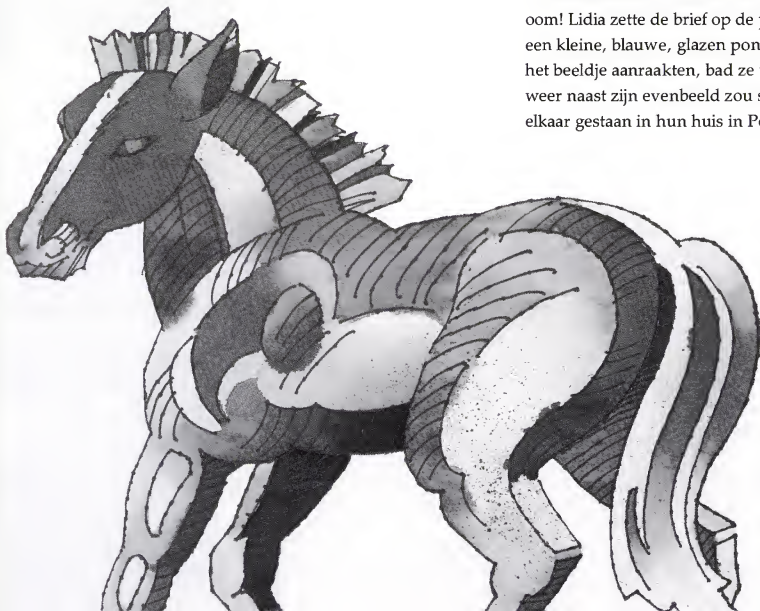
Alsof ik al niet genoeg aan m'n hoofd heb met een nieuwe

taal in een nieuw land en met nieuwe vrienden op een nieuwe school.

Maar ze was haar probleem zo goed als vergeten toen ze de huisdeur opendeed en de brief op de vloer zag liggen. De brief zag er heel officieel uit met een rood kruis in de linker bovenhoek.

Ze wist dat ze geduld moest hebben totdat haar ouders thuis kwamen voor het avondeten; dan kon ze de brief aan hen voorlezen. Haar ouders hadden een beperkte kennis van de Engelse taal, omdat ze niet zoals Lidia naar school gingen.

Misschien bracht de brief wel goed nieuws over haar oom! Lidia zette de brief op de plank tegen het beeldje – een kleine, blauwe, glazen pony. Terwijl haar vingers het beeldje aanraakten, bad ze vurig dat het binnenkort weer naast zijn evenbeeld zou staan. Ze hadden naast elkaar gestaan in hun huis in Polen. Toen hun plannen

om naar Amerika te emigreren vorm begonnen te krijgen en ze niet wisten wanneer – en zelfs of – ze elkaar weer zouden terugzien, hadden de beide broers Jelinek ieder een van de glazen pony's genomen in de hoop dat ze op zekere dag weer herenigd zouden worden.

Meneer Williams, de eigenaar van de boerderij waar Lidia en haar ouders woonden, had op een dag de pony staan te bewonderen en had toen het verhaal van de twee broers te horen gekregen. Hij had het Rode Kruis aangeschreven en informatie aangevraagd. In deze brief zou vast en zeker staan dat de jongere Jelinek nu ook in de Verenigde Staten was!

Lidia herinnerde zich ineens dat zij vandaag voor het eten zou zorgen. Ze ging naar de keuken en pakte de pan voor de groente uit de kast. Terwijl ze de tafel dekte, keek ze op alle kastplanken. Er was niets dat ze morgen naar de veiling kon meenemen! Niet één prulletje, niet eens een bord dat over was, niets. Ze hadden van de vriendelijke familie Williams alleen de noodzakelijkste spullen gekregen en konden niets missen. Ze vond het vreselijk te denken dat ze de enige in haar klas zou zijn die niet een of ander voorwerp zou toevoegen aan de verzameling op de tafel van haar leraar.

Plotseling ging de deur open, en Lidia rende er met de brief in haar hand naar toe om haar ouders te begroeten. Terwijl ze in spanning afwachtten, worstelde Lidia zich al lezend door de onbekende uitdrukkingen en woorden. Toen ze bij de laatste zin kwam, las ze langzaam de volgende ontmoedigende woorden voor: 'Het spijt ons dat wij geen spoor van uw broer hebben kunnen vinden. Wij verzekeren u echter dat we het blijven proberen. (. . .)'

Het was stil in de kamer. Toen zei vader zachtjes: 'Ik zal me wassen. Daarna gaan we eten.'

Nadat ze zoals gebruikelijk een gebed van dank voor hun voedsel en behuizing hadden uitgesproken, meden ze verder de brief in hun gesprek. Vader vertelde over een zieke koe die nu aan de beterende hand was; moeder had mevrouw Williams geholpen met het schoonmaken van de zolder van de oude boerderij.

'En hoe was het op school, Lidia?', vroeg vader.

Het meisje bleef naar haar bord kijken terwijl ze antwoordde: 'Goed, vader, goed.'

'Maar je bent erg stil', hield vader vol. 'Heb je moeilijkheden op school?'

'Nee, geen moeilijkheden.'

'Dus?'

'Ach, we hebben morgen alleen maar een veiling op school, en ik moet eigenlijk wat meenemen.'

'Een veiling?', vroeg moeder. 'Wat is dat?'

'O, iedereen neemt wat mee. Dan vraagt de leraar hoeveel ervoor geboden wordt, en degene die het meeste biedt, koopt het boek, het beeldje of wat het ook is. Het geld gaat naar het Rode Kruis.'

'Dat is goed', zei vader knikkend. 'Het Rode Kruis heeft ons vaak geholpen. Hier, neem dit maar mee.' Hij haalde een paar munten uit zijn zak.

'Nee, dank u, vader', zei Lidia terwijl ze het wegduwde. 'Ik heb zelf wat geld dat ik verdiend heb door de tuin te wieden voor mevrouw Williams. Maar eigenlijk moeten we wat meenemen voor de verkoop.'

Vader keek de kamer rond. 'Er is hier zo weinig.'

Lidia's gezicht betrok. 'Dat weet ik', huilde ze. 'Er is hier niets dat ik mee kan nemen – er is hier helemaal niets!' Ze liet haar hoofd hangen om haar tranen te verbergen en wenste dat ze het niet had gezegd.

Het meisje verwachtte dat haar vader haar zou vermanen. Maar in plaats daarvan stond hij langzaam op en liep naar de plank. Hij bleef daar even staan, en

kwam toen terug met de glazen pony in zijn hand. 'Neem dit mee', zei hij zachtjes.

Lidia's ogen gingen wijd open. 'Bedoelt u (...) de pony?'

Vader knikte.

Lidia streek over het gladde, blauwe glas en raakte de zwarte ogen aan. Iedereen zweeg. Ze wist hoeveel de pony voor haar vader betekende en voelde dat haar ouders terugdachten aan gelukkiger tijden toen er nog twee kleine pony's op de piano stonden.

De volgende ochtend stond het glazen beeldje te schitteren op de tafel van haar leraar, en het was het artikel waar het meeste voor werd geboden bij de veiling. Nancy Crane, de nieuwe eigenaresse, wikkelde het voorzichtig in vloeipapier en deed het in een doosje. Lidia voelde zich toch wel een beetje verdrietig toen ze dat zo zag.

Die avond vertelde Lidia tijdens het eten over de verkoop. Ze vertelde haar ouders dat Nancy had gezegd goed voor de pony te zullen zorgen.

Vader zei: 'Het is goed dat we het Rode Kruis door de pony toch nog een klein beetje kunnen helpen.'

Toen Lidia na de maaltijd de afwas aan het afdrogen was, schrok iedereen van een klop op de deur. Lidia keek langs haar vader naar de open deur en zag haar schoolvriendinnetje Nancy. Ze had een lange man bij zich.

'Hoi Lidia', riep het meisje. 'Dit is mijn vader, en we komen praten over de glazen pony.'

Toen ze rond de tafel zaten, haalde Nancy's vader de glazen pony uit zijn zak, zette hem op de tafel, en begon de reden van zijn komst uit te leggen: 'Ik kon het niet geloven toen Nancy dit mee naar huis nam. Uw Lidia had haar verteld dat het een enkel exemplaar van een identiek stel was, en dat u het andere exemplaar in Polen had achtergelaten.'

'Ja,' zei meneer Jelinek, 'bij mijn broer.'

'Nou,' zei Nancy's vader, en pauzeerde even om de spanning op te voeren, 'ik heb de andere gezien.'

Lidia zag dat vader zijn handen gespannen dichtkneep en dat moeder een hand voor haar mond sloeg. 'Bent u daar zeker van?', fluisterde vader.

'Zo zeker als mijn naam Walt Crane is. Ik heb hem nog maar enkele maanden geleden gezien.'

'Maar hoe, meneer Crane?', vroeg Lidia. 'Ik bedoel, wie had hem?'

'Er kwam een jongeman om werk vragen. Omdat ik geen extra kracht nodig had, maar wist dat mijn neef in Grand Falls wel iemand nodig had, heb ik hem daarheen gereden. Ik zag de andere pony toen ik hem hielp verhuizen.'

'Is die plaats ver?', vroeg Lidia.

'Ongeveer 190 kilometer. Luister, waarom gaat u niet allemaal met me mee naar huis, dan bel ik mijn neef. Voor zover ik me kan herinneren, leek die jongeman wel op u, meneer Jelinek. Hij moet uw broer zijn.'

Terwijl de Jelineks hun jassen pakten, zette Nancy voorzichtig de glazen pony op de plank. 'Houd hem maar, Lidia', zei ze. 'Het zal gauw weer een stel zijn.'

Toen ze de weg naar de boerderij van de familie Crane opreden, zei Lidia tegen Nancy. 'Het is wel raar. Gisteren nog stond er in een brief van het Rode Kruis dat ze mijn vaders broer niet gevonden hadden, maar dat ze het zouden blijven proberen. En nu hebben we hem teruggevonden door de veiling voor het Rode Kruis!'

Ze voelde een hand op haar mouw, en Nancy zei: 'Mijn oma zegt altijd: "Gods wegen zijn ondoordringelijk". En dat zal wel waar zijn.' □

DE REIS NAAR HET BELOOFDE LAND

SPELREGELS

Met dit spel krijg je de kans om de reis van de Israëlieten mee te maken van hun vlucht uit Egypte tot hun aankomst in het beloofde land. Je leert wat hen overkwam als zij de geboden van de Heer niet gehoorzaamden en hoe zij gezegend werden als zij dat wel deden.

Voordat je begint moet je de draaischijf uitknippen. Plak deze op stevig karton. Steek dan een stokje of een potlood door het midden van de schijf en zorg dat die goed past. De cijfers op de schijf geven aan hoeveel

plaatsen je vooruit mag. Als pionnen kun je knopen, droge bonen, kiezelsteentjes of iets anders gebruiken, als het maar klein is en niet het hele vakje in beslag neemt.

Alle vakjes zijn genummerd. De spelers volgen de spelregels voor elk vakje waarop zij belanden. Bij sommige vakjes hoort een vraag, bij andere niet. Als je op een vakje belandt zonder vraag, moet je een beurt overslaan. Kom je op een vakje met vraag en beantwoord je die vraag, dan moet je de daaraan verbonden gevolgen ondergaan. Geef je een goed antwoord, dan zijn de gevolgen goed. Bij een fout antwoord beperken de gevolgen je vooruitgang. Iedereen wacht netjes op zijn beurt.

Er kunnen meer spelers op hetzelfde vakje staan.

De speler die het eerst in het beloofde land aankomt, of op vakje 68, heeft gewonnen.

AANWIJZINGEN

1. Begin je reis naar het beloofde land. Ga één plaats vooruit.
- 2.
3. Exodus 14:10-12. Ga drie plaatsen vooruit als de kinderen van Israël gelukkig waren; maar ga terug en begin opnieuw als ze bang waren voor de Egyptenaren en morden.
- 4.
5. Exodus 14:29-31. Ga vier plaatsen vooruit als de Israëlieten getrouw waren en God loofden voor het wonder; maar ga drie plaatsen terug als ze de Heer vreesden.
6. Ga nog twee beurten.
- 7.
8. Exodus 15:23-24. Als de Israëlieten het geloof hadden dat zij goed vers water zouden krijgen, mag je nog een keer; als ze morden omdat het brak water was, moet je een beurt overslaan.
9. Ga twee plaatsen terug.
10. Exodus 16:35. Ga twee plaatsen vooruit als de Heer de Israëlieten zegende met manna; ga vier plaatsen terug als Hij ze kastijdde voor hun morren.
- 11.
- 12.
13. Exodus 17:1-3. Ga nog een keer als de Israëlieten de Heer loofden; ga twee plaatsen terug als ze morden omdat er geen water was.
14. Ga nog een beurt.
15. Exodus 24:3. Ga vier plaatsen vooruit als de Israëlieten de tien geboden aanvaardden die God Mozes gegeven had; als ze die weigerden moet je vijf plaatsen terug.
16. Ga drie plaatsen vooruit.
- 17.
18. Exodus 39:30-32. Ga vier plaatsen vooruit als de Israëlieten Mozes volgden en de tabernakel afbouwden; sla twee beurten over als ze klaagden over wat ze moesten geven.

- 19.
20. Numeri 11:4-6. Ga drie plaatsen terug als de Israëlieten klaagden over het manna wonder; ga nog een beurt als ze voortdurend geduldig waren.
21. Sla een beurt over.
- 22.
23. Numeri 12:1. Ga twee plaatsen terug als Aäron en Mirjam met Mozes spraken omdat hij een Ethiopische vrouw genomen had; als zij niet met hem spraken kun je twee plaatsen vooruit gaan.
- 24.
25. Numeri 12:15. Ga twee plaatsen vooruit als Mirjam genezen werd van haar melaatsheid en weer naar het kamp kwam; ga twee plaatsen terug als ze haar hele leven melaats bleef.
- 26.
27. Ga nog een beurt.
28. Numeri 14:1-4. Ga nog een beurt als de Israëlieten enthousiast verder gingen naar het beloofde land; ga twee plaatsen terug als ze naar Egypte wilden terugkeren.
- 29.
30. Numeri 14:24. Ga vier plaatsen vooruit als Kaleb werd toegestaan het beloofde land in te gaan; ga drie plaatsen terug als dat niet zo was.
- 31.
- 32.
33. Numeri 14:33. Ga zeven plaatsen vooruit als de Israëlieten goed waren en regelrecht naar het beloofde land gingen; maar ga terug naar nummer 26 als ze in de woestijn moesten blijven.
- 34.
35. Sla een beurt over.
- 36.
37. Numeri 16:28-32. Ga twee plaatsen vooruit als Korach, Datan en Abiram en hun aanhang goed waren en het met Mozes eens waren; maar ga twee plaatsen terug als ze slecht waren en door de aarde werden verzwolgen.
- 38.
39. Numeri 16:41. Als de kinderen van Israël zich verheugden met Mozes en Aäron, mag je nog een keer; maar ga twee plaatsen terug als ze tegen hen morden.
- 40.
- 41.
42. Numeri 17:5-8. Ga twee plaatsen vooruit als Aärons staf bloeide ten teken dat Aäron Israël moest helpen; sla een beurt over als er een teken was dat niemand Israël kon helpen.
43. Ga nog een beurt.
44. Numeri 18:6. Ga twee plaatsen vooruit als het huis Levi gekozen werd om een bijzonder werk te doen; maar sla twee beurten over als ze werden afgesneden van het volk.
45. Ga nog een beurt.
- 46.
47. De Heer onderwijst Mozes de wet van tiende. Ga twee plaatsen vooruit. (Zie Numeri 18:25-28.)
- 48.
49. Numeri 20:1. Ga twee plaatsen vooruit als Mirjam het beloofde land heeft gezien; maar ga twee plaatsen terug als Mirjam stierf.
- 50.
51. Sla een beurt over.
52. Numeri 20:11. Ga zes plaatsen vooruit als Mozes een wonder verrichtte door water uit een rots te slaan; maar ga vier plaatsen terug als de Israëlieten dorst leden.
- 53.
54. Ga nog een beurt.
55. Sla een beurt over.
56. Numeri 20:20-21. Ga nog een beurt als de Edomieten de Israëlieten vriendelijk gezind waren; maar ga vier plaatsen terug als de Edomieten de Israëlieten niet door hun land lieten gaan.
- 57.
58. Numeri 20:28. Ga twee plaatsen vooruit als Mozes' broer, Aäron, het beloofde land heeft gezien; maar ga twee plaatsen terug als Aäron stierf.
59. Sla een beurt over.
- 60.
61. Numeri 21:4-6. Ga drie plaatsen vooruit als de Heer Israël zegende; maar als slangen Israël bedreigden moet je vier plaatsen terug.
62. Ga nog een beurt.
63. Numeri 21:7-9. Ga twee plaatsen vooruit als Mozes een vurige slang op een staak oprichtte; ga twee plaatsen terug als hij het volk die keer niet hielp.
- 64.
65. Sla een beurt over.
66. Numeri 25:1-2. Ga nog een beurt als de Israëlieten trouw waren aan de geboden en aan hun cultuur; ga vier plaatsen terug als ze afgoden aanbaden.
- 67.
68. De Israëlieten wonnen de slag bij Jericho, ga een plaats vooruit. Jij hebt gewonnen! (Zie Jozua 6:1-2.) □

SCHRIFTGELEERDEN

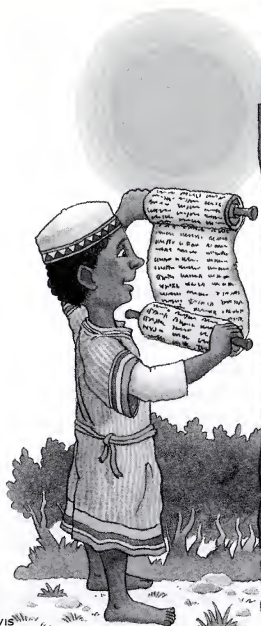
LAUREL ROHLFING

**'Onderzoek de Schriften,
want (...) deze zijn het,
welke van Mij getuigen'
(Johannes 5:39).**

Zou jij bekend willen staan als een geleerde? Een geleerde is iemand die leest en studeert en veel belangrijke, nuttige zaken weet. Jij kunt een schriftgeleerde worden door elke dag de Schriften te bestuderen.

De Schriften zijn het woord van God. Zij bevatten Jezus' leringen die Hij onderwees toen Hij op aarde was en andere waarheden die Hij aan zijn profeten en

ILLUSTRATOR: NATHAN JARVIS

De leringen van Jezus

1. 'Gij moet u _____ en in Mijn
_____ worden _____'
(3 Nephi 11:38).
2. '_____ zult de _____,
uw _____, liefhebben met
geheel uw hart' (Matteüs 22:37)
3. 'Een nieuw gebod geef Ik u, dat gij elkander ;
Ik _____
liefgehad heb' (Johannes 13:34).
4. '(...) Gij zult de _____, en
de waarheid zal u _____' (Johannes 8:32).
5. 'Laat daarom uw _____ zo voor
dit _____ schijnen, dat zij uw
goede werken mogen zien' (3 Nephi 12:16).
6. 'Wanneer gij mij liefhebt, zult gij mijn
_____ (Johannes 14:15).
7. 'Want waar uw _____ is, daar zal
ook uw _____ zijn' (3 Nephi 13:21).

Antwoorden: De leringen van Jezus: (1) bekeren, naam, gedoopt; (2) gij, Here, God; (3) liefhebt, gelijk, u; (4) waarheid verstaan, vrijmaken; (5) licht, volk; (6) geboden bewaren; (7) schat, hart.

apostelen heeft geopenbaard. Jezus heeft gezegd: '(...) hetzij gesproken door Mijn eigen stem, of door de stem Mijner dienstknechten, dat is hetzelfde' (Leer en Verbonden 1:38).

Als je in de Schriften leest, voel je je dichter bij je Hemelse Vader en Jezus. Je leert de geboden kennen en hoe je het goede moet kiezen. Door middel van de Schriften kun je een getuigenis van Jezus krijgen, dat je leven op verschillende manieren tot zegen zal zijn.

Jezus heeft gezegd: 'Bestudeer mijn woord' (LV 11:22). President Benson heeft je gevraagd het Boek van Mormon te lezen en bepaalde teksten uit het hoofd te leren. Als je nog niet kunt lezen, kun je je papa of mama, of je broer of zus vragen om de Schriften aan je voor te lezen. Als jullie thuis gezamenlijk in de Schriften lezen, kunnen jullie allemaal schriftgeleerden worden!

AANWIJZINGEN

Als jij als beginnend schriftgeleerde nu eens de teksten opzoekt en dan de ontbrekende woorden op de schriftrol invult. Knip dan de rol voorzichtig uit. Lijm aan zowel de onder- als bovenkant een rond stokje. Rol aan beide kanten de schriftrol naar het midden op. Dan heb je precies zo'n rol als ze in de tijd van Jezus hadden en waar ze zijn leringen op hadden geschreven.

IDEEËN VOOR DE PARTICIPATIEPERIODE

1. Deel de kinderen twee bij twee in en laat hen een of meer teksten uit het hoofd leren, die zij dan aan elkaar kunnen opzeggen.

2. Laat de kinderen de teksten overschrijven op een stuk karton, zodat ze ze bij de hand hebben om uit het hoofd te leren.

3. Zeg voor de allerjongsten een korte tekst op, beginnend met *Jezus zei(de)*. Werp een zacht speeltje of balletje naar een kind en laat hem het tekstje herhalen. Houd dit vol totdat ze de tekst kennen; begin dan aan een andere.

4. De kinderen kunnen gezamenlijk teksten opzeggen.

5. Moedig de kinderen aan om in hun dagboek te schrijven wat zij voelen als zij in de Schriften lezen, of om teksten over te nemen die ze willen onthouden. Jonge kinderen kunnen een toepasselijke tekening maken.

DE BEGRAVEN WAPENS

pschieten, mama!' riep de vijfjarige Jackson. Hij pakte de 'Verhalen uit het Boek van Mormon' en ging in de felblauwe stoel zitten.

Michelle van vier ging naast hem zitten. 'Tijd om voor te lezen!' riep ze, en klapte enthousiast in haar handen.

Moeder wurmde zich tussen de twee op de stoel in en opende het boek. 'Even kijken. (. . .) Lazen we gisteren niet over de Anti-Nephi-Lehieten?'

Jackson knikte.

'Het waren Lamanieten. En ze waren tot het evangelie bekeerd, weten jullie nog?'

'En ze waren heel erg slecht!' zei Michelle nadrukkelijk.

'Ja, ze waren heel slecht. Maar toen ze er spijt van hadden en zich bekeerden,' zei moeder, 'beloofden ze de Heer dat ze nooit meer zouden vechten. Ze begroeven zelfs al hun wapens in een grote kuil', zei ze en wees naar het plaatje.

Jackson riep opgewonden: 'Kijk eens, wat een wapens. Zwaarden, pijl en bogen, en allemaal andere dingen!'

'Dat lijkt me leuk', zei Michelle. 'Laten we onze wapens ook begraven, Jackson.'

Jackson giechelde. 'O, Michelle, doe niet zo gek. We hebben toch geen wapens.'

'Nou,' zei moeder, 'jullie gebruiken dan wel geen zwaard of pijl en boog, maar soms doen de dingen die uit jullie mond komen wel pijn.'

Michelle keek verbaasd. 'Wat komt er uit onze mond?' vroeg ze.

'Woorden', zei moeder.

'Bedoelt u woorden als *dom* en *stom*?' vroeg Jackson. 'Ja', zei moeder. 'Soms doen woorden net zoveel pijn als een klap.'

'Dan moeten we onze slechte woorden begraven,' zei Michelle, 'en ze nooit meer gebruiken!'

'Weet je wat we kunnen doen', zei moeder. 'Jullie zeggen welke woorden andere mensen pijn doen, en dan schrijf ik ze op papiertjes. Dan kunnen jullie in de tuin een kuil graven en alle slechte woorden begraven, net zoals de Lamanieten hun wapens begroeven.'

'Goed idee!' zei Jackson. Ze zochten wat papier en scheurden het in kleine stukjes. Toen noemden ze alle onvriendelijke woorden op die ze kenden. Moeder schreef ze allemaal op.

'Kom mee, Michelle, dan gaan we nu een kuil graven', riep Jackson enthousiast uit. Ze haalden de schop van vader uit de schuur en gingen achter het huis om het gat te graven.

Jackson duwde de punt van de schop diep in de harde, donkere aarde. Hij duwde zo hard als hij kon, maar de grond was zo hard dat er maar een paar kluitjes aarde los kwamen.

'Nou, jij bent ook niet sterk', plaagde Michelle.

'Je bent zelf slap', mopperde hij terug. Toen hield hij op. 'Wacht eens even. Die woorden moeten we nou juist begraven! Het spijt me.'

'Het spijt mij ook', zei Michelle oprecht. 'Misschien kun je het met deze proberen?' zei ze, en gaf hem een schepje waar ze altijd mee in de zandbak speelden.

Jackson ging met het schepje in de aarde graven en Michelle probeerde het met een stok.

Ze zaten al snel onder het stof en de aarde, maar ze hadden een kuil gegraven. Ze stopten alle papiertjes

met onvriendelijke woorden in de kuil. Toen maakten ze de kuil weer dicht.

'Zijn jullie al klaar?' riep moeder uit het keukenraam. 'Ik heb lekkere warme broodjes voor mijn twee hongerige Anti-Nephi-Lehieten.'

'Ja, mama', antwoordde Jackson. 'Onze wapens zijn eindelijk begraven.'

En Michelle zei ernstig: 'En we zullen ze nooit meer gebruiken!' □

ILLUSTRATRICE: LINDA H. KIMBALL

JAKOB EN SHEREM

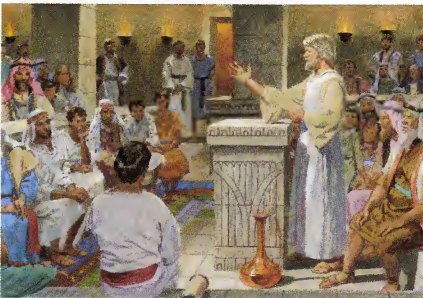
Voordat Nephi doodging, gaf hij de platen aan zijn jongere broer Jakob. Jakob was een goede man. (Jakob 1:1-2, 8)

Nephi zei tegen Jakob dat hij de dingen moest opschrijven die de mensen zouden helpen om in Jezus Christus te geloven. (Jakob 1:4-6)

Nephi gaf Jakob de macht om priester in de kerk te zijn en om het woord van God aan de Nephieten te vertellen. (Jakob 1:18-19)

Na de dood van Nephi werden veel Nephieten slecht. Jakob zei tegen de Nephieten wat zij verkeerd deden en zei dat ze zich moesten bekeren. (Jakob 1:12, 15-17)

Een slechte man die Sherem heette, zei tegen de Nephieten dat ze niet in Jezus Christus moesten geloven. (Jakob 7:1-2)

Sherem onderwees de mensen dat Jezus niet zou komen om onze Verlosser te zijn. Sherem haalde veel mensen over om hem te geloven. (Jakob 7:3-4)

Jakob onderwees de mensen om in Christus te geloven. Sherem ging met Jakob in discussie en probeerde hem te overtuigen dat er geen Christus zou komen. (Jakob 7:6)

Maar Jakob bleef in Jezus Christus geloven. Hij had engelen gezien en de stem van de Heer gehoord. Hij wist dat Jezus Christus zou komen. (Jakob 7:5)

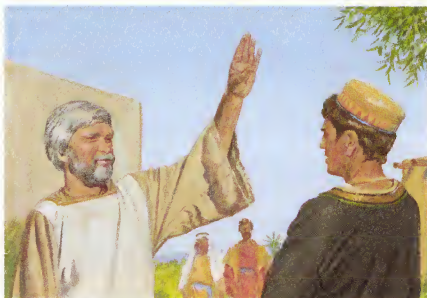
De Heilige Geest was bij Jakob. Jakob gaf zijn getuigenis van Jezus Christus aan Sherem. (Jakob 7:8-12)

Sherem zei: 'Toon mij een teken.' Hij wilde dat Jakob zou bewijzen dat er een God is. Hij wilde een wonder zien. (Jakob 7:13)

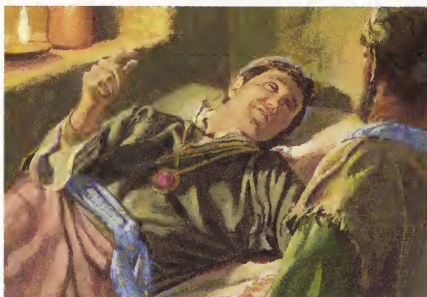
Jakob zei dat hij niet om een teken zou vragen. Hij zei ook dat Sherem wel wist dat er een God was. (Jakob 7:14)

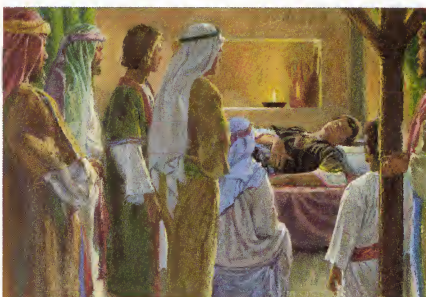
Jakob zei dat als God Sherem tegen de grond zou slaan, dat het teken van God zou zijn. (Jakob 7:14)

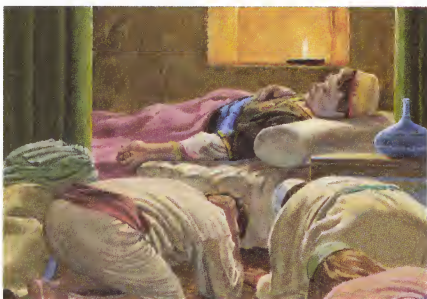
Toen Jakob dit had gezegd, viel Sherem op de grond. Hij kon dagenlang niet opstaan. (Jakob 7:15)

Sherem was erg zwak, en hij wist dat hij dood zou gaan. Hij riep alle mensen bij zich. (Jakob 7:16)

Hij zei dat hij had gelogen en dat zij in Jezus Christus moesten geloven. (Jakob 7:17-19)

Nadat Sherem tot de mensen had gesproken, ging hij dood. De mensen voelden de macht van God en vielen op de grond. (Jakob 7:20-21)

Jakob was gelukkig. Hij wist dat God zijn gebed had beantwoord. De mensen bekeerden zich. Ze lazen de Schriften en leefden in vrede en liefde. (Jakob 7:22-23)

Humanitaire hulp van de kerk aan Roemenië

Gerry Avant
assistent-redacteur
Church News

Honderden Roemeense burgers ondervinden momenteel de positieve gevolgen van de humanitaire hulp van de Europese leden van de kerk.

Deze hulp is op gang gekomen na een bezoek aan Roemenië van ouderling Russell M. Nelson, lid van de Raad der Twaalf, ouderling Hans B. Ringger, een van de Zeventig en president van het Gebied Europa, en Peter Berkahn, vertegenwoordiger van de Presiderende Bisschop in Frankfurt.

Kort na de revolutie waarin de Roemeense dictator werd afgezet, nodigde het presidium van het Gebied Europa de Europese leden van de kerk uit om royaal bij te dragen aan de hulpverlening aan het Roemeen- se volk.

'De respons van de heiligen over de hele wereld, vooral in Europa, is overweldigend', zegt broeder Berkahn. 'Alle verwachtingen die wij hadden op het gebied van bijdragen in geld, natura en dienstverlening, zijn overtroffen. Er zijn ladingen goederen naar Roemenië gestuurd, en er

komen nog steeds uit heel Europa ladingen giften binnen. In deze humanitaire hulpactie zijn werkelijk alle grenzen weggevallен.'

Het Europese gebiedspresidium, dat bestaat uit ouderling Ringger en zijn raadgevers Spencer J. Condie en Albert Choules, jr., beiden lid van de Zeventig, liet een hulpfonds in het leven roepen dat beheerd zou worden door het welzijnscomité van het gebied. Isaac Ferguson, door het hoofdkantoor van de kerk aangewezen als adviseur van dit comité, zorgde voor een zorgvuldige coördinatie met het algemeen welzijnscomité van de kerk in Salt Lake City.

'Toen wij het Roemeense hulpfonds in het leven riepen, waren we het erover eens dat de groep slachtoffers van de revolutie die het minst in staat waren hun omstandigheden te verbeteren, de kinderen waren, vooral de wezen', zegt broeder Berkahn. 'Daarom concentreerden we onze inspanningen vooral op het helpen van wezen en andere kinderen in kinderopvangcentra in de Roemeense hoofdstad.

'We stelden een team van specialisten samen, met leden van de kerk uit Oostenrijk, Finland, Duitsland en de Verenigde Staten, en een arts die geen lid van de kerk was, en lieten dat team naar Roemenië gaan om vast te stellen wat de behoeften waren en een beleid vast te stellen. Toen we hadden bepaald aan welke zaken de meeste behoefte bestond, vroegen we de leden in Europa om bijdragen in geld en natura. Zij hebben in groten getale gehoor gegeven aan dit verzoek. Ook niet-leden hebben bijgedragen, en vele bedrijven die verder geen binding hebben met de kerk.'

De humanitaire hulp van de kerk is in Roemenië dankbaar ontvangen, en bereikt haar doel. 'Een van de eerste stappen die we ondernamen, was het praten met directeuren van ziekenhuizen en weeshuizen. We vroegen naar specifieke zaken waarmee we konden helpen. Een directeur zei: "Er zijn veel mensen die helpen, maar jullie zijn de eersten die ons vragen wat we echt nodig hebben." Dus onze giften aan Roemenië voorzien in specifieke behoeften, aangegeven door

de mensen die werken in de kinderopvangcentra die we steunen.'

Het hulpcomité ontdekte dat er naast geld en goederen ook dringend behoefte was aan de overdracht van kennis op het gebied van kinderverzorging en -begeleiding. Om hierin te voorzien werd er in Salt Lake City een team van HLD-artsen samengesteld, dat naar Roemenië afreisde om op een vakschool in Boekarest te helpen bij de behandeling van kinderen met gehoorstoornissen.

Het welzijnscomité van het Gebied Europa besloot om een van de eerste hulpprojecten te laten plaatsvinden in deze vakschool, waar zo'n 200 tieners met gehoorstoornissen een vakopleiding krijgen. Het team onderzocht de leerlingen en stelde vast dat zo'n 160 kinderen geholpen konden worden met een gehoorapparaat. Toen een van de jongens zijn gehoorapparaat kreeg, sprong hij op en neer en klapte in zijn handen — voor het eerst in tien jaar kon hij weer horen.

Hoofd van het team was Glen K. Lund, keel-, neus- en oorarts in Salt Lake City.

Zijn vrouw, Ann, maakte ook deel uit van het team en verrichtte de administratieve werkzaamheden, zoals het noteren van de ziekte-geschiedenis van alle leerlingen, het bijhouden van de resultaten van de gehoor-onderzoeken, het vastleggen van de specificaties voor gehoorapparaten enzovoort. Andere leden van het team waren Kim B. Leishman, hoofd van de afdeling Spraak en gehoor van Therapy Management, een onderdeel van Intermountain Health Care, en C. Rex Scott, eigenaar en directeur van Audiology Associates te Salt Lake City.

Dr. Lund en zijn groep namen onderzoeksapparatuur, medische instrumenten en 200 gehoorapparaten mee. 'Ze leerden ook Roemeense doktoren met de instrumenten omgaan en gehoorapparaten aanmeten', vertelt broeder Berkahn. 'In de toekomst zullen we gehoorapparaten naar Roemenië kunnen sturen zonder ook mensen te moeten sturen. Maar het is de bedoeling dat minstens één lid van het HLD-team teruggaat naar Roemenië voor de nazorg.'

Dr. Lund legde in een interview met *Church News* uit dat hun doel niet alleen was om goederen te leveren. 'We wilden ze leren hoe ze zelf vooruit konden komen', zegt hij. 'Ze willen ook ontzettend graag onafhankelijk zijn.'

Toch werd het dr. Lund en zijn medewerkers al snel duidelijk dat de Roemeense

doktoren en technici moeite hadden om hun patiënten goed te behandelen. De KNO-arts, bijvoorbeeld, die het HLD-team in zijn kliniek liet werken, moest met zeer verouderde apparatuur werken. 'Hij had een voetpomp waarmee hij de zuigkracht moest opwekken die nodig is bij het pellen van de amandelen, wat hij in het kantoor doet', zegt dr. Lund. 'Het is een goede man die goed werk deed, hij deed wat hij kon. Maar hij had zelfs geen oorspiegel; deze KNO-arts kon zelfs niet in de oren van zijn patiënten kijken.'

Dr. Lund vertelt hoe hij andere doktoren aldaar had geobserveerd bij het plaatsen van buisjes in oren. 'Ze maakten met een scherpe naald een scheurtje in het trommelvlies. De buisjes moesten ze zelf van polytheen maken, met behulp van een alcoholamp. Onze buisjes kunnen opnieuw gesteriliseerd en gebruikt worden. We hadden er honderd meegenomen, en gaven die aan een dokter. We gaven hem ook een paar goede chirurgische messen om een goede incisie in het trommelvlies te kunnen maken. Hij was zeer ontoerd.'

Tijdens zijn verhaal raakte dr. Lund zelf ook ontoerd. 'We zijn diep geraakt door wat we gezien en geleerd hebben', zegt hij. 'We hadden het gevoel dat de Roemenen van ons hielden, en wij hielden van hen. We hebben een paar brieven gekregen, waaronder een kopie van een brief die dr. An-

drei Georgescu in een krant in Boekarest had geplaatst. In die brief werden de inspanningen van de kerk gedetailleerd beschreven, en werd grote waardering voor die inspanningen geuit.'

Teamlid C. Rex Scott merkt op dat de Roemeense artsen, assistenten en technici graag willen leren. 'Ze zijn nederig, vriendelijk en zeer hartelijk', zegt hij. 'De Roemenen hebben het gevoel dat ze opgesloten hebben gezeten in een grote kamer zonder ramen, en dat ineens de deur is opengezet en ze naar buiten kunnen gaan, waar de zon schijnt, en nu zeggen ze: "Help ons. We willen doen wat we kunnen, maar we hebben hulp nodig. Wijs ons de weg."'

Een ander lid van het team, Kim B. Leishman, merkt op: 'De Europese leden voelen zich zeer betrokken bij andere landen die hulp nodig hebben. Toen wij in Boekarest waren, kwamen er vrachtwagens vol met geschenken goederen binnen. We konden de genegenheid voelen die zij voor de Roemenen koesterten. Voor ons was het een groot voorrecht om uitgenodigd te worden aan deze hulpactie mee te werken. Ik kan geen fijnere manier bedenken om dicht tot mensen te naderen dan ze humanitaire hulp te geven. Naar mijn mening hebben we hier gezien hoe het welzijnsprogramma van de kerk moet functioneren. Het gaat niet alleen om geld, maar om het dienen, om het leren kennen van de mensen.'

Broeder Berkahn zegt dat het sturen van dr. Lund en zijn medewerkers naar Roemenië slechts één van een serie projecten is die worden opgezet door leden die willen helpen. 'We hebben door heel Europa contacten gelegd met bedrijven, en vele hebben medische goederen en andere artikelen geschonken. Sommige hebben ons ook hoge korting gegeven op apparatuur en instrumenten.

'De school waar dr. Lund en zijn team hebben gewerkt, is een vakschool waar dove leerlingen opgeleid worden tot timmerman en metaalwerker. Maar de school heeft niet het gereedschap dat de leerlingen nodig hebben, zoals boor- en lasapparaten. We hebben dit aan onze leden in Europa kenbaar gemaakt, en elke ring in Europa draagt nu z'n steentje bij. We zeiden dat we 40 houtschaven, 200 paar rubber laarzen en 50 rubber schorten nodig hadden, en deze zaken komen nu binnen.'

De leiders van de kerk in Salt Lake City en Frankfurt hebben de leden bedankt die hebben bijgedragen aan de hulpacties voor Roemenië. Broeder Ferguson zei dat zij die bij willen dragen aan verdere hulpacties, contact moeten opnemen met de plaatselijke priesterschapsleiders, die ze kunnen doorverwijzen naar instellingen als de afdeling welzijnszorg van de kerk in Salt Lake City.

Uit Church News, week van 18 augustus 1990

Hoe u van de zangperiode in de zondagsschool een opbouwende ervaring maakt

Zorg dat het leuk en leerzaam is door elke week een andere werkwijze aan te houden.

* Vertel in het kort iets interessants over de muziek, de tekst of de componist. Denk er wel aan dat er meer gezongen dan gepraat moet worden.

* Leer de leden muzikale vaardigheden. Dirigeren:

laat iedereen de maat aangeven. Tempo: de dirigent(e) speelt de muziek eerst te snel, dan te langzaam, en vervolgens precies goed. Varieer: laat op dezelfde muziek verschillende teksten zingen, of omgekeerd.

* Betrek er alle aanwezigen, van alle leeftijden, bij. Jeugdwerkkinderen kunnen platen omhoog

houden. Jongeren kunnen de tekstverwijzingen opzeggen. Volwassenen kunnen de verschillende partijen zingen.

* Kies maandelijkse thema's, zoals feestdagen, profeten, gezin, doop.

* Andere manieren om er variatie in te brengen: Laat het wijkkoor of een andere kleine groep leden de lof-

zang zingen, laat de lofzang uit het hoofd leren, laat de leden hun lievelingsliederen noemen en laat die vervolgens zingen, of laat iedereen glimlachen tijdens het zingen. Het afgelopen jaar zijn al deze ideeën geprobeerd, en het is elke week zo leuk dat men niet eens merkt dat men leert en geestelijk wordt opgebouwd!

Wij deden het zo:

Geef de lofzangen een persoonlijk tintje

Als dirigente van de zondagsschool vond ik dat onze wijkleden zich wat meer betrokken moesten voelen bij het zangboek. In de zangperiode behielden we achtergrondgegevens over de lofzangen, bijvoorbeeld over de componisten, bijvoorbeeld over de componisten, en pas daarna gingen we zingen. Door die inleiding voelden we meer een band met hen die die prachtige lofzangen geschreven hebben.

Geef uw oprechte getuigenis

De sleutel tot succes in het zingen ligt bij onszelf. We zingen de lofzangen tijdens gezinsavonden, zodat onze kinderen ze leren kennen. Tijdens het zingen letten we op de betekenis van de woorden en geven we door het zingen ons oprechte getuigenis. Als we dat doen, zal de Geest tot ons getuigen.

Goed voorbereide dirigente

Als dirigente vind ik dat een goede voorbereiding een absolute voorwaarde is om geestelijk opgebouwd te worden. Een goede voorbereiding houdt in te plannen, te oefenen en vooral ook te bidden. De dirigent(e) heeft het voorrecht om elke keer dat hij of zij de zang leidt een geestelijke ervaring te krijgen, dus waarom geven we anderen niet dezelfde kans door hen mee te laten doen aan de presentatie in de zangperiode? Geef af en toe eens een 'gast-dirigent(e)' de kans of laat de zang eens door het wijkkoor leiden. En laat bij een bekende lofzang eens het zangboek dicht.

Behandel de leden alsof ze een koor zijn

* Kies voor elke maand niet meer dan één lofzang om te oefenen. Op die ma-

nier wordt er aan die lofzang meer aandacht besteed.

* Laat de muziek eens in een ander arrangement spelen.

* Laat een gedeelte van de lofzang eens alleen door de zusters of door de broeders zingen, of laat hen eens een gedeelte twee keer zingen om er de nadruk op te leggen. Door op deze manier te variëren, gaat de zangperiode wat meer op een koorrepetitie lijken. Een lid merkte hierover eens op tegen de dirigente: 'U zorgt ervoor dat we ons goede zangers voelen, zelfs als we weten dat we dat helemaal niet zijn.'

* Het allerbelangrijkste: bid wanneer er beslissingen te nemen zijn over de muziek.

Straal liefde voor de muziek uit

Twee bijzondere zusters, onze dirigente en de organiste, maken van onze

zangperiode een geestelijk opbouwen-
de ervaring. Zij stralen hun liefde voor
de muziek uit door de enthousiaste
manier waarop zij hun taak vervullen.
Wij zingen de oude, dierbare lofzan-
gen, leren de nieuwe en zingen boven-
den geliefde jeugdwerkliedjes. Vaak
krijgen we in het kort wat te horen
over de biografie van de componist of
tekstschrijver, waardoor onze kennis
van de lofzangen vergroot wordt. En
verder worden we aangemoedigd om
de boodschap van de lofzangen te be-
studerden, te onthouden en de beginse-
len en leringen erin toe te passen in
ons leven.

Lielingslofzangen

Een jaar geleden kregen we door reor-
ganisatie van de grenzen een nieuwe
wijk, en we hadden een manier nodig
waarop we elkaar beter zouden leren
kennen. Daarom werd er eens in de
maand iemand gevraagd om te vertel-
len over een lielingslofzang, en de
leden te vertellen waarom hij of zij die
gekozen had. We begonnen met de
bisschop en vroegen daarna anderen,
waarbij we erop letten mensen uit alle
delen van onze wijk te vragen. We
hebben er heel fijne ervaringen door
gehad. Het is bijvoorbeeld moeilijk om
"k Sta spraakloos" te zingen zonder te
denken aan een lieve zuster die ons
vertelde dat dat een van haar lieve-
lingslofzangen was geworden omdat
haar man haar in haar jaren van ziekte
de zuurstoftank overal nadroeg. Of de
lielingslofzang van een zevenjarige.

Betrek de jeugd erbij

Onze dirigente betreft de jeugd erbij.
Elke maand wordt er een geestelijk
thema gekozen en worden er twee
jongeren gevraagd om haar te helpen
met het dirigeren of begeleiden op het
orgel. De dirigente helpt hen bij hun
voorbereiding en is elke zondagmor-
gen tijdig aanwezig om hen te bege-
leiden en aan te moedigen. Vervolgens
leidt ze zelf de lofzang in voor de le-

den. Daarbij krijgt ze vaak hulp van
jongeren die een plaat omhoog houden
of een tekst of opbouwende gedachte
voorlezen die de juiste inspiratie ver-
schafft voor de desbetreffende lofzang.

Zing in verschillende talen

Afgelopen jaar was ons hoogtepunt
van de zangperiodes de kerstviering
waarbij in verschillende talen gezon-
gen werd. Ik liet een groep leden in het
Japans zingen en liet ieder die het vol-
gen kon met hen meezingen. Er kwa-
men ongeveer twintig leden naar voren

toen ik iedereen naar voren vroeg die
in het Spaans kon zingen. Die onver-
wacht gevormde koren zongen prach-
tig en ontroerend, maar het werkelijke
hoogtepunt kwam toen we met zijn
allen twee lofzangen zongen die door
een andere broeder in gebarentaal
mee'gezongen' werden. Ik heb nog
nooit een wijk zo eerbiedig horen zin-
gen als toen iedereen de woorden
overdacht die door deze broeder wer-
den uitgebeeld. Velen hadden tranen in
hun ogen en de bisschop zei dat onze
wijk door het zingen meer eenheid
kreeg dan op enige andere wijze.

Stappen naar een goede zangoefening:

- 1** Geef uw oprechte getuigenis.
- 2** Varieer de manier van oefenen;
straal liefde voor muziek uit.
- 3** Betrek leden van alle leeftijden
erbij; kies geestelijke thema's.
- 4** Geef achtergrondinformatie over
de oorsprong van de lofzang.

*De bovenstaande suggesties van lezers zijn afkomstig uit de Church News van
2 juni 1990.*

Nieuwe leider

Gemeentepresident Breda

Nico Zwaneveld
Gehuwd met Anne-Marie Lebbink
Van beroep projectmanager
Hij volgt Hans Boom op.

Zijn raadgevers zijn Rocky van Geenen en Joep Boom.

Wereldwijd

Hulp aan Iran

Na de aardbeving in Iran, werd door het Eerste Presidium toestemming gegeven voor het verlenen van hulp. Op 2 juli jongstleden werd vanuit Salt Lake City een zending van 550 bungalowtenten en 975 slaapzakken naar Iran gestuurd, waar door de plaatselijke hulporganisaties voor distributie gezorgd werd.

Pianist schrijft succes toe aan goddelijke hulp

Kevin Kenner (27), een teruggekeerd zending afkomstig uit Californië, behaalde in juni/juli van dit jaar de derde plaats op het internationale Tsjaikovskiconcours in Moskou.

Kevin begon op zijn vijfde met pianoles. 'Hij vroeg er zelf om', vertelt zuster Kenner. 'Zijn zusje was met pianoles begonnen, en hij zei: "Mam, ik wil ook."' Zuster Kenner dacht dat het een bevlieging was die zou duren totdat hij 's zomers de andere kinderen buiten zag spelen, maar ze had het bij het verkeerde eind. Kevin bleek een natuurtaent te zijn. Hij begon duetten te spelen met zijn lerare en smeekte haar dan om hem haar moeilijkerere partij te laten spelen. Al gauw was Bach zijn lievelingscomponist, waarna hij

Prima prestaties van HLD-sportmensen

Dit jaar hebben enkele mormoonse sportmensen opmerkelijke prestaties geleverd.

Tennis Allereerst slaagde de prof-tennisist Brad Pearce, uit Provo (Utah), erin toegelaten te worden tot het tennistoernooi van Wimbledon, en vervolgens wist hij zelfs door te dringen tot de kwartfinale. De officieel niet geplaatste Pearce, nummer 120 op de wereldranglijst van prof-tennissers, behaalde eerst nog een overtuigende overwinning op de Australiër Mark Woodforde met 6-4, 6-4, 6-4. En hoewel hij de volgende wedstrijd, tegen de befaamde Ivan Lendl, verloor (met 6-4, 6-4, 5-7, 6-4), werd hij door sportverslaggevers geloofd wegens zijn lange standhouden tegenover die wereldberoemde, ervaren tegenstander. Brad Pearce, zoon van ex-BYU-tenniscoach Wayne Pearce, is lid van de Wijk Edgemont 13 in de Ring Provo Utah Edgemont-Noord.

Kunstrijden op de schaats De 19-jarige Holly Cook uit Bountiful

(Utah), plaatste zich in februari van dit jaar, door het winnen van de bronzen medaille in de Amerikaanse kampioenschappen kunstrijden op de schaats, voor de wereldkampioenschappen. Zuster Cook maakte zich geen illusies over medailles in de wereldkampioenschappen, en was dan ook niet zenuwachtig toen ze daaraan meedeed. Ze zegt bovendien: 'Als ik nerveus ben voor een wedstrijd, als ik niet kan slapen en het moeilijk heb, pak ik de Schriften. Wat ik dan opsla om te lezen, blijkt meestal betrekking te hebben op het probleem dat ik op dat moment heb.' Groot was haar verbazing toen ze in maart jongstleden op de wereldkampioenschappen, die in Halifax (Canada) gehouden werden, ook de derde plaats behaalde! Holly Cook gebruikt haar nieuwe nationale en internationale contacten zo goed mogelijk voor het doen van zendingswerk (ze was van de kampioenschappen bijvoorbeeld de eregaste op een haardvuuravond in Halifax). Holly Cook is lid van de Wijk Bountiful 53, in de Ring Bountiful Utah-Noord.

interesse kreeg voor Chopin en andere componisten uit de Romantiek. Tot zijn achttiende besteedde hij het grootste deel van zijn tijd aan muziek. Toen hij besloot om een zendingsoeproe naar het Zendingsgebied Wenen Oostenrijk te aanvaarden, bleek dat gelukkig, tegen de verwachtingen in, geen einde te maken aan zijn muziekcarrière. Toen hij later, in 1989, het Van Cliburn internationale pianoconcours gewonnen had, zei hij daarover tegen een verslaggever van de Star Telegram (Texas): 'Als je een gave hebt gekregen, is het belangrijk om bereid te zijn die op te geven, want anders ga je hem begeren.'

Broeder Kenner heeft in New York bovendien nog het Chopinconcours gewonnen. Bij de prijs hoorde ook de kans om een week lang in Polen op te treden. Hij bleef een dag langer om op

te treden voor de heiligen in Warschau, waarna hij naar Wenen vloog om in een afgeladen zaal voor de leden in zijn oude zendingsgebied te spelen. Daarna speelde hij nog, geheel op eigen kosten reizend, voor de leden in Hongarije en Joegoslavië. Dat zijn moeite voor de leden nu al de nodige zegeningen heeft opgeleverd, mag blijken uit het feit dat hij in Warschau na zijn optreden kennismaakte met de Poolse pianostudente Sonia Dembinska, die vervolgens geïnteresseerd raakte in de kerk, de zendingenlessen volgde, en zich uiteindelijk in Hannover door Kevin liet dopen. Zij traden op 4 augustus jongstleden in het huwelijk. Kevin Kenner heeft een Duitse studieboer gekregen. Hij studeert momenteel aan de Hannover Hochschule (Duitsland) en geeft les aan het Salzburger Mozarteum (Oostenrijk).

Zr. de Hoog

Als ik terugkijk op mijn zending tot nu toe in Vlissingen/Middelburg en omgeving (medio juli, red.), bedenk ik onder andere dat op zending gaan de beste beslissing was die ik ooit genomen heb.

Vroeger ben ik al eens in Nieuw Guinea op zending geweest voor de Nederlands Hervormde Kerk. Hoewel die zendingsjaren al een onuitwisbare indruk op me hadden achtergelaten, is deze zending anders dan die vorige.

Kort voor mijn zestigste verjaardag zag ik kans om mijn werk met slechthorende kinderen te beëindigen en met pensioen te gaan. Zelfs na de beslissing om dan naar de tempel en op zending te gaan, duurde het geruime tijd alvorens ik in Vlissingen aankwam.

Ik ben niet naar het opleidingsinstituut voor zendingen geweest, maar ben getraind door mijn eerste collega. Hoewel ik ouder ben, blijkt het geen bezwaar te zijn om met jongere collega's samen te werken. Mijn collega's tot nu toe zijn geweldig en hebben grote liefde voor de mensen.

Hoewel een zending in Nederland door mijn tropenervaring niet mijn voorkeur had, is het een geweldige ervaring in eigen land op zending te zijn. Het blijkt niet belangrijk te zijn waarheen je gaat, maar wél dat je gaat waarheen je geroept bent. Het voordeel van in je eigen land werken is dat ik de taal spreek en mijn collega's daarmee kan helpen. Bovendien ken ik

De zendingenpagina's

In de zendingenpagina's deze maand een verslag van zuster Nel de Hoog uit de Gemeente Leiden, die een zending vervult in het Zendingengebied Amsterdam Nederland, en Remy van der Put uit de Gemeente Gouda, die op zending is in het Zendingengebied Parijs Frankrijk.

Zuster De Hoog.

de cultuur- en godsdienstige achtergronden.

Mijn eerste onderwijservaring betrof een oudere man die nog helder van geest was, geïnteresseerd bleek te zijn in onze boodschap en gewillig was om te luisteren. Het duurde niet lang voordat hij zich liet dopen. Hoewel hij ruim tachtig was, wist hij heel goed wat hij deed. Zijn kinderen waren het niet met hem eens en bleven weg.

Toen ze echter zagen dat hij bijna aan het einde van zijn leven was, beseften ze dat dat verkeerd was, en nu is de familie zo goed als herenigd. Dat geeft hem veel vreugde en maakt het 'afschied' veel makkelijker.

Natuurlijk is lang niet iedereen geïnteresseerd - velen hebben geen tijd om aan andere dan aardse zaken te denken. Vaak gaan ze ook getrouw naar hun eigen kerk en willen niet met ons

over geloof spreken, omdat ze niet meer nodig zegen te hebben. Veel erger vind ik het pas als men ons 'misleiders' (of erger) noemt, hoewel ik daar toch ook veel van leer en het mijn getuigenis versterkt. We hadden bijvoorbeeld een lang gesprek met een predikant die zei wel eens 'hier en daar wat' in het Boek van Mormon gelezen te hebben. Hij zei: 'Als jullie in Jezus Christus geloven, verbranden jullie dat boek!' Gelukkig kunnen negatieve reacties soms ook positieve gevolgen hebben, want een groep andersdenkenden is nu toch serieus bezig de kerk te onderzoeken. Ik heb in elk geval meer begrip voor andersdenkenden gekregen, en bovendien heb ik mezelf beter leren kennen.

Ook andere zegeningen heb ik ontvangen: ik heb meer en beter contact met mijn familieleden, en één van mijn zussen is de kerk gaan bezoeken en wil graag meer over het herstelde evangelie weten.

Zelf ben ik door veel studie het Boek van Mormon beter gaan begrijpen en is mijn leven verrijkt door wat ik uit de Leer en Verbonden geleerd heb. Ik getuig dat De Kerk van Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen waar is, dat Jezus Christus aan het hoofd ervan staat en ons op aarde leidt door middel van apostelen en profeten, herders en leraren, dat Joseph Smith een profeet was en dat Ezra Taft Benson een profeet van God is. Ik hoop dat nog velen de weg zullen vinden naar het geluk dat nimmer vergaat. ■

Remy van der Put

Bonjour mon amis!

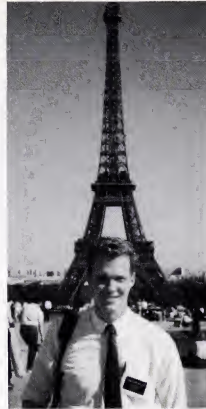
Op 3 augustus 1989 stapte ik in het vliegtuig op weg naar Engeland, voor een training aan het opleidingscentrum voor zendingen. Ik werd nagewuifd door familieleden in tranen, en zelf had ik het er ook niet makkelijk mee. Maar in het vliegtuig had ik echt het gevoel alles achter me gelaten te hebben en een 'nieuw leven' begonnen te zijn.

Het was een moeilijke beslissing geweest om toch op zending te gaan, want ik had mijn VWO-diploma niet gehaald. Ik had echter door gebed gevoeld dat ik gaan moest. Door het verblijf van twaalf dagen in Engeland kikkerde ik gesettelijk op, en zette daarna koers naar Parijs - de Lichtstad van Europa.

Het Franse volk had ik me voorgesteld met een zwarte snor, een baret, een stokbrood onder de arm en een bos uien om de nek,

maar na aankomst bleek er van dat stereotype weinig te kloppen. Ik ben veel van de Fransen gaan houden. Door dat de geschiedenis een negatieve indruk op ze heeft achtergelaten wat de geloofsbelijdenis betreft, zijn velen bang voor godsdienst. Maar wanneer je door die angst heenprikt, zijn de meeste Fransen openhartige en gelovige mensen.

Compiègne was mijn eerste standplaats. Mijn zending werd al gauw een hele uitdaging toen ik al na zes weken in Frankrijk geroepen werd als districtsleder, en als trainer van een kersverse zending die bijna geen woord Frans sprak. Daardoor heb ik verschillende dingen geleerd die me ongetwijfeld de rest van mijn leven zullen bijblijven: alleen door anderen te dienen kun je innerlijke vreugde krijgen, want de Heer zegent je ervoor; verder heb ik naastenliefde en leiderschaps capaciteiten ontwikkeld, waardoor ik meer zelf-

vertrouwen heb gekregen. Ik heb ook mijn Verlosser Jezus Christus beter leren kennen, én mijn Hemelse Vader - ik was echt afhankelijk van de Heer en van de influisteringen door de Heilige Geest.

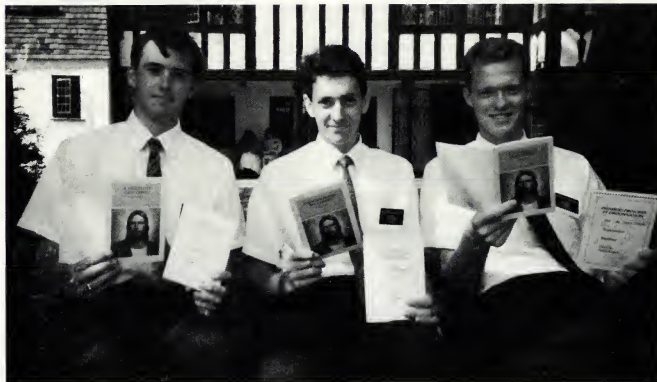
De kerk in Frankrijk groeit gestaag, met name door de enorme steun van de leden. Ik werk nu in Parijs, en hier is zeker 70%

van de dopelingen te danken aan verwijzingen van leden. Na hun doop worden ze ook goed begeleid door de leden. Joseph Smith heeft eens gezegd dat het werk voortrolt en door niemand tegengehouden kan worden, en dat is waar - de kerk groeit en bloeit: er worden wijken georganiseerd en nieuwe gemeenten geopend, de zendingen stromen toe en als 'een machtig leger van Helaman' prediken we het ware evangelie van Jezus Christus. Dit werk is heerlijk, het evangelie is waar en het is een groot voorrecht om een werktuig in de handen van de Heer te zijn!

Mijn getuigenis is sterker dan ooit tevoren, met name op het gebied van gebed, gehoorzaamheid, dienstbaarheid, naastenliefde, inspiratie van God enzovoort. Ik vind het een eer om tot de kerk te mogen behoren en iets terug te doen voor wat Christus voor mij en voor ons allen tot stand heeft gebracht - ik houd van Hem met heel mijn hart. Het Boek van Mormon is me erg dierbaar geworden - veel mensen zijn er al door veranderd en hebben er een rijker leven door gekregen.

Lees het! Houd ervan! Leef het na! Verspreid het! Door dat geweldige boek leren we de Heiland beter kennen. Laten we voortgaan, het evangelie uitdragen - laten we er haast mee maken, voordat de Heiland op de aarde zal terugkeren en hier zal regeren. Dieu soit avec vous, jusq'au revoir! (God zij met u - tot ziens!)

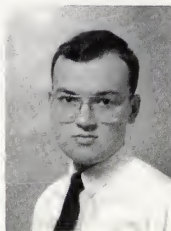
De bank van Babel! Drie zendingen met verschillende roepingen: naar Italië, Duitsland en Frankrijk. Ouderling Van der Put uiterst rechts.

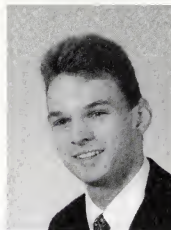
In het zendingsveld

Paula Andriessen - Salt Lake City Utah Mission, 7938 South 3500 East, Salt Lake City, Utah 84121, USA **Petra Chardon** - Canada Calgary Mission, 6940 Fisher Road S.E. Suite 122, Calgary, Alberta T2H OW3, Canada **Jeroen Decker** - Washington Seattle Mission, P.O. Box 3887, Bellevue, Washington 98009, USA **Rodrigo Fuenzalida** - Zendingsgebied Amsterdam Nederland, Noordse Bosje 16, 1211 BG HILVERSUM, Nederland **Raymond Greef** - California Anaheim Mission, 760 North Euclid - suite 213, Anaheim, Californië 92801, USA **Marco Gunster** - England London South Mission, 484 London Road, Mitcham, Surrey, Engeland CR4 4ED **Nel de Hoog** - Zendingsgebied Amsterdam Nederland, Noordse Bosje 16, 1211 BG HILVERSUM, Nederland **Johan Jansen** - California Santa Rosa Mission 2777 Cleveland Ave. # 105, Santa Rosa, Californië 95401, USA **Jelmer de Jonge** - Mission Suisse de Genève, Chemin William-Barby 8, CH-1292 Chambesey, (GE) Zwitserland **Esther de Kock**, England Manchester Mission - Paul House, Stockport Road, Timperley, Altringham, Cheshire, WA15 7UP Engeland **John en Petronella Lemmens** - Frankfurt-tempel, Talstraße 10, 6382 Friedrichsdorf 1, West-Duitsland **Ricardo Maxwell** - England London Mission, 64-68 Exhibition Road, London, Engeland SW7 2PA **John Muntinga** - England Bristol Mission, Southfield House, 2 Southfield Road, Westbury on Trym, Bristol, Engeland BS9 3BH **Alexandra Onstein** - England Bristol Mission, Southfield House, 2 Southfield Road, Westbury on Trym, Bristol, Engeland BS9 3BH **Mel Oppermann** - North Carolina Charlotte Mission, 6407 Idlewild, suite 533, Charlotte, North Carolina 28212, USA **Remy van der Put** - Mission Française de Paris, 23, Rue du Onze Novembre, 78110 Le Vesinet, Frankrijk **Steven van Rangelrooy** - England London Mission, 64-68 Exhibition Road, London, Engeland SW7 2PA **Marcel van Rooij** - England Leeds Mission, Technocentre, Station Road, Horsforth, Leeds, Yorkshire Engeland LS18 5BJ **Jos Rutten** - Texas Houston Mission - 16333 Hafer Road, Houston, Texas 77090, USA **Marijke Rutten** - England London Mission, 64-68 Exhibition Road, London, Engeland SW7 2PA **Robert Teske** - England Bristol Mission, Southfield House, 2 Southfield Road, Westbury on Trym, Bristol, Engeland BS9 3BH **Serge Vandendriessche** - England Bristol Mission, Southfield House, 2 Southfield Road, Westbury on Trym, Bristol, Engeland BS9 3BH **Hans Veenstra** - England Leeds Mission, Technocentre, Station Road, Horsforth, Leeds, Yorkshire Engeland LS18 5BJ **Kenneth Vernes** - Salt Lake City Utah Mission, 7938 South 3500 East, Salt Lake City, Utah 84121, USA **Lucas en Adele Vreeken** - Waldstraße 42, 6365 Rosbach-Rodheim 3, West-Duitsland **Bep van Wijk** - Frankfurt-tempel, Talstraße 10, 6382 Friedrichsdorf 1, West-Duitsland **Peter Woodman** - Zendingsgebied Brussel België, 87, Blvd. Brand Whitlock, B-1040 Brussel, België

Nieuwgeroepen zendelingen

Boris van Monsjou meldde zich op 20 september bij het opleidingscentrum te Lingfield, waarna hij doorreisde naar het Zendingsgebied Dresden DDR.

Marco Gunster meldde zich op 2 september bij het opleidingscentrum in Lingfield, waarna hij doorreisde naar het Zendingsgebied Londen-Zuid Engeland.

Indien er een adres ontbreekt cq. verkeerd vermeld staat, neem dan a.u.b. contact op met het Kerkelijk vertaalbureau, postbus 224, 3430 AE Nieuwegein, Nederland.

Aan de kant van de Heer

OUDERLING GEORGE R. HILL III
VAN HET TWEDE QUORUM DER ZEVENTIG

Wanneer we in de war raken door tegenstrijdige invloeden, kunnen we het goede herkennen door goed en kwaad met elkaar te vergelijken.

President George Albert Smith heeft vaak gezegd dat er in de wereld twee invloeden zijn:

‘De ene is opbouwend, verheffend en is afkomstig van onze Hemelse Vader; de andere is afbrekend, verlagend en afkomstig van Lucifer.’ Als we ‘aan de kant van de Heer staan en in overeenstemming daarmee leven, kan Lucifer ons (. . .) niet beïnvloeden. Maar als we zijn kant opgaan, zijn we in zijn macht’ (*Improvement Era*, mei 1935, blz. 278).

We kunnen kiezen of we naar de Heer of naar Satan willen luisteren. Wie oprecht verlangt in het voetspoor van de Meester te volgen en zichzelf in de hand heeft, weet dat

Satan hem niet kan dwingen het kwade te doen. Satan kan daar alleen toe verleiden; hij kan het niet afdwingen.

Behoren we onszelf niet dagelijks in onze gebeden opnieuw toe te wijden aan het naleven van de geboden van de Heer – tenslotte weten we dat het evangelie een allesomvattende, volledige levenswijze inhoudt. Bij iedere dagelijkse beslissing zouden we bewust moeten denken: ‘Is dit in overeenstemming met de evangeliebeginselen, of stap ik hiermee over naar de kant van Lucifer?’

Volgens mij kunnen we onze vastberadenheid om aan de kant van de Heer te blijven, versterken door ons aan rechtvaardige beginselen te houden, waardoor we Satans intriges vermijden.

Laten we ervoor zorgen dat al onze handelingen in overeenstemming zijn met de beginselen waarvan wij weten dat ze waar zijn. □

DE KANT VAN DE HEER

Het evangelie van Jezus Christus

---

1. Het evangelie is geweldig. Het omvat alles wat goed en waar is.

---

2. Elk beginsel en elke wet van het evangelie verheft de mens en maakt hem vrij, mits hij ernaar leeft.

---

3. Alles wat we doen dat in overeenstemming met het evangelie is, verbetert ons leven.

---

4. In het evangelie wordt onze eeuwige bestemming als zoon of dochter van God uitgelegd.

---

5. Door het evangelie leren wij dat we keuzevrijheid hebben en gedurende ons aardse leven beproefd worden.

---

6. In het evangelie wordt uitgelegd waarom er goed en kwaad is in de wereld.

---

7. Wij krijgen vergeving als wij onze zonden erkennen en ons bekeren.

---

8. In het evangelie wordt onderwezen dat alle kennis en intelligentie die wij in dit leven verkrijgen, met ons in de opstanding zal verrijzen.

---

9. Wanneer we volgens de evangeliebeginselen leven, krijgen we gaven van de Geest, zoals gemoedsrust en vreugde.

---

10. Volgens een gezondheidswet in het evangelie worden wij – als wij ernaar leven – krachtiger, energiever en minder vatbaar voor ziekte.

---

11. Naarmate we leren anderen lief te hebben en vreugdevol te dienen, ontwikkelen we liefdevolle relaties en worden we gelukkig.

---

12. Naarmate wij naar de evangeliebeginselen leven, kweken wij onder onze huisgenoten liefde, harmonie en geluk.

---

13. Als wij in overeenstemming met het evangelie leven, zal dat tot gevolg hebben dat anderen ons meer gaan vertrouwen.

---

14. Door het naleven van de evangeliebeginselen krijgen wij de kans om deel uit te gaan maken van een eeuwige, verhoogde familie.

---

15. De Heer heeft beloofd alles wat Hij heeft te zullen delen met diegenen onder zijn kinderen die voldoen aan de vereisten voor het celestiale koninkrijk.

---

16. Een raad van de Heer: Houd steeds geloof, deugd, kennis, matigheid, geduld, broederlijke genegenheid, godsvrucht, mensenmin, ootmoed en ijver in gedachten. Voldoe aan de vereisten voor het celestiale koninkrijk waar God en Christus wonen.

DE KANT VAN SATAN

Lucifer en de wereld

---

1. Satan vermengt gedeeltelijke waarheden met leugens en misleiding om de mens in de val te lokken en te vernietigen.
2. De praktijken die Lucifer aanbeveelt, verlagen, verslaven en binden de mens.
3. Alles wat we om zelfzuchtige redenen doen, vermindert ons vermogen om ware vreugde te vinden.
4. Lucifer verweeft de wereldse filosofieën van de mens met misleiding en verkondigt dat wij niet meer hebben dan ons korte sterfelijke leven.
5. Volgens Lucifers filosofie zijn onze handelingen slechts een reactie op erfelijke- en milieu-invloeden, en zijn wij niet verantwoordelijk voor ons eigen gedrag.
6. Lucifer onderwijst dat de wereld en het leven geen doel hebben en door het toeval worden beheerst.
7. Lucifer onderwijst dat zonde niet bestaat. Als wij onze zonden niet erkennen en ons er niet van bekeren, worden wij onderworpen aan Satan.
8. Satan onderwijst dat de dood het einde van het bestaan is en dat kennis uitsluitend nuttig gebruikt kan worden om hogerop te komen in dit leven.
9. Wanneer we ons overgeven aan wereldse praktijken, sluiten we de invloed van de Geest buiten, inclusief de gaven van de Geest.
10. Satan onderwijst: 'Eet, drinkt en weest vrolijk! Geef toe aan je begeerten en je verlangens en jaag tijdelijke pleziertjes na.' Een dergelijke levenswijze heeft altijd ellende en verdriet tot gevolg.
11. Wanneer wij Lucifer volgen, vernietigen we liefdevolle relaties en veroorzaken verdriet en eenzaamheid.
12. Wanneer we een wereldse leefwijze hebben, scheppen we thuis verdeeldheid, wantrouwen en verdriet.
13. Als we Satan volgen, gaan anderen twifelen aan onze motieven en integriteit door dat ons gedrag niet in overeenstemming is met het evangelie.
14. Het plan van Satan zou tot gevolg hebben dat er in de eeuwigheid geen familiebanden meer zouden bestaan.
15. Lucifer moedigt ons aan tot het najagen van kortstondig sensueel plezier waardoor we, als er geen bekering plaatsvindt, nooit het celestiale koninkrijk zullen bereiken.
16. Een raad van Lucifer: Streef het kwade na, geef u over aan kwaadsprekerij, ijdelheid, hoogmoed, begeerte, oneerlijkheid, wellust, overspel, pornografie en het gebruik van tabak, alcohol en drugs. Zorg ervoor dat u nooit de tegenwoordigheid van God en Christus kunt bereiken.

HOE KRIJG IK EEN ECHT GETUIGENIS?

Ik heb geen getuigenis, maar soms, om geaccepteerd te worden, heb ik de neiging om te zeggen dat ik wel een getuigenis heb. Soms geef ik alleen maar m'n getuigenis omdat anderen dat van me verwachten. Kan iemand die geen echt getuigenis heeft toch lid van de kerk zijn? Hoe krijg ik een getuigenis, en hoe weet ik zeker dat ik er een heb?

De antwoorden gelden als leidraad en niet als officiële uitspraak aangaande het beleid van de kerk.

ONS ANTWOORD

Ja, natuurlijk kun je lid van de kerk zijn. Je moet eerlijk tegenover jezelf zijn en jezelf de kans geven om te leren. Door naar de kerk te komen plaats je jezelf in een positie waarin je kunt leren.

Als je geen getuigenis hebt, is het moeilijk om te weten waar je moet beginnen. Maar er is een antwoord - er is een beginpunt. Je begint met het verlangen om het te weten, en met het naleven van de evangeliebeginselen die je onderwezen zijn. Het is heel belangrijk om het initiatief te nemen.

Eeuwen geleden waren er in Amerika ook mensen die zich afvroegen hoe je een getuigenis kreeg. De profeet Alma gaf hun deze raad: 'Doch ziet, als gij uw talenten wilt opwekken en wakker schudden, al is het slechts om mijn woorden te toetsen, en een sprankje geloof wilt oefenen, al kunt gij niet meer dan verlangen te geloven, laat dan dit verlangen in u werken, totdat gij in die mate gelooft, dat gij voor een gedeelte mijner woorden een plaats kunt inruimen' (Alma 32:27).

Alma stelde hun een experiment voor: het naleven van de woorden van de Heer. Je bent al begonnen met het eerste deel, je wilt een getuigenis hebben, maar je moet ook het tweede deel van het experiment doen: het evangelie naleven.

In vers 28 vergelijkt Alma het verkrijgen van een getuigenis met het zaaien van een zaadkorrel. Als je de zaadkorrel zaait en ervoor zorgt (wat wil zeggen dat je naar het woord van God luistert, de Schriften leest, en meer te weten komt over hoe Hij wil dat wij leven), en de zaadkorrel niet opgraaft en uit ongelof weggooit als die juist begint te groeien, dan zal die je 'aangenaam (...) stemmen'. Of met andere woorden, het begin van je getuigenis is er dan.

Als je je getuigenis geeft, hoef je niet meer te zeggen dan wat je echt voelt. Je hoeft niet je getuigenis te geven zoals anderen dat doen. Je praat gewoon over wat jij ervaren hebt. Je kunt zeggen dat je graag de waarheid wilt weten en je best doet om het evangelie na te leven. En je hoeft echt niet

te wachten met het geven van je getuigenis. Vaak komen we juist bij het praten over wat ons het meeste bezighoudt tot de ontdekking dat we een stukje getuigenis hebben verworven en dat ons geloof is gegroeid.

ANTWOORDEN VAN JONGE MENSEN

Ik heb een periode gehad dat ik me afvroeg of de kerk wel de enige ware kerk op aarde was. Mijn vrienden leken allemaal te geloven dat hun eigen kerk waar was, en het waren goede mensen met hoge normen.

Ik stelde mezelf ten doel om een getuigenis te krijgen. Ik wist dat daar tijd voor nodig was. Ik bad, bestudeerde de Schriften, en zorgde ervoor dat ik alle diensten, vergaderingen en activiteiten bijwoonde. Ik luisterde goed, stelde vragen, en dacht na over wat ik van m'n ouders had geleerd. Toen ik het evangelie goed begreep, ging ik kijken naar de kerken van mijn

vrienden. Door te praten met vrienden, ging ik beseffen hoe rijk ik eigenlijk was met het evangelie in mijn leven. Toen ik mijn vrienden over mijn geloof vertelde, besepte ik dat ik wist dat de kerk waar was. Ik kreeg echt een heerlijk gevoel.

Geef het nooit op. Verlangen naar een getuigenis is een teken dat je er ook al aan werkt. 'En zij baden om hetgeen zij het sterkste verlangden (...) dat hun de Heilige Geest zou worden verleend' (3 Nephi 19:9).

*Kerianna Copeland, 14
Franklin, Pennsylvania*

Ja! Er is plaats in de kerk voor mensen die er geen echt getuigenis van hebben. Dat weet ik, omdat ik nog niet zo lang lid ben. Toen ik mij twee jaar geleden liet dopen, was mijn getuigenis nog niet zo sterk. Maar ergens voelde ik me goed over het evangelie, en daar hield ik aan vast. In de loop van de tijd begon mijn getuigenis te groeien. Klamp je vast aan die aspecten van het evangelie waar je je *wel* goed over voelt. Ik beloof je dat je door gebed, schriftstudie, en het nastreven van goede doelen, zult

gaan begrijpen wat je onderwezen wordt. Het zal echt een deel van je gaan uitmaken en je zult gaan leven naar wat je gelooft. Voordat je er erg in hebt, zul je een sterk getuigenis hebben om te geven. Geef het alsjeblieft niet op.

*Christie Bone, 17
Taylorsville, Utah*

Door je verlangen naar een getuigenis heb je al de eerste stap gedaan op weg naar het verkrijgen ervan. Er is echter geen kant en klaar recept waardoor je er snel een kunt krijgen. Een getuigenis krijg je na veel bidden, vasten en zelfs beproevingen. Je getuigenis zal zich ontwikkelen wanneer je geloof door moeilijkheden en tegenslag op de proef wordt gesteld.

Ik weet dat je een Vader in de hemel hebt die van je houdt, bezorgd om je is, en er bovendien erg trots op is dat je de waarheid wilt weten. Ik zal nooit het moment vergeten waarop ik eindelijk wist dat het evangelie waar was. Ik ben sindsdien een heel ander mens.

Laat je niet door druk van anderen ertoe bewegen om

iets te zeggen wat je niet zelf zo voelt.

Ik wil je aanmoedigen de volgende drie dingen te doen:

1. Lees Alma 32 en Moroni 10:4-5.

2. Bid. Ga 's morgens en 's avonds op de knieën en smeeik je Hemelse Vader je de waarheid te openbaren.

3. Vast. Wanneer je bidt en vast, kun je wonderen tot stand brengen.

Ik beschouw mijn getuigenis als zeer heilig en kostbaar. Ik heb dat getuigenis niet door iets aards gekregen en niets aards kan het me afnemen.

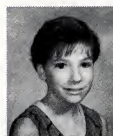
*Richard Brunson, 18
Taylorsville, Utah*

Ik dacht jarenlang dat ik geen getuigenis had. Maar een lieve bisschop liet mij inzien dat, hoewel ik misschien niet *wist* dat de kerk waar was, ik me wel heel prettig in de kerk voelde en wist dat het goed was om daar te zijn. Ik ben gaan inzien dat een getuigenis niet altijd een brandend gevoel van binnen is. Het kan een kalm, vredig gevoel zijn dat je krijgt als je weet dat je het goede doet. Als je je goed voelt over de kerk, heb je

waarschijnlijk al de eerste zaadkorrels van een getuigenis in je.

*Miya Waycott
Arvada, Colorado*

Ik weet hoe je je voelt. Zo heb ik me vroeger ook gevoeld. Volgens mij is de enige manier om een getuigenis te krijgen, jezelf toe te wijden aan de kerk. Dat betekent dat je niet alleen bidt en vast, maar ook echt helpt. Ik bedoel bijvoorbeeld met de zendingen meegaan, meedoen aan activiteiten van de kerk enzovoort. Maak je geen zorgen: je krijgt een getuigenis zodra je daar klaar voor bent.

*Carrie Hinkle, 12
Buckhannon, West Virginia*

Ik vind dat je niet moet getuigen van iets waar je niet zeker van bent. Aan de andere kant ben ik ervan overtuigd dat je van een aantal dingen *wel* zeker bent. Getuig daarvan, *zelfs* al zijn het maar kleine dingetjes.

Als je werkelijk een getuigenis wilt hebben, dan kan dat! Dat recht heb je. Bo-

vendien is het mogelijk dat je er al een hebt. Het feit dat je geen grote openbaring hebt gekregen, houdt niet noodzakelijkerwijs in dat je niet weet dat het evangelie waar is.

Ruth Richardson, 17
Taylorsville, Utah

Ik ben momenteel op zending. Ik was hier al vier maanden toen ik eindelijk mijn eigen getuigenis kreeg. Ik weet wat je doormaakt en het is niet makkelijk. Maar ik wilde dat ik, net als jij, de moed had gehad om er iemand naar te vragen. Dan zou ik beter op mijn zending voorbereid zijn geweest.

Het is niet verkeerd om je zo te voelen. Het feit dat je de vraag stelt, geeft aan dat je bereid bent om het nodige te doen voor het verkrijgen van een getuigenis.

Ik vergelijk een getuigenis graag met een zaadje. De meesten onder ons die in de kerk zijn opgegroeid, zijn in het begin afhankelijk van het getuigenis van onze ouders, wat eigenlijk helemaal niet zo verkeerd is. We nemen aan dat, omdat zij weten waar ze over praten, het wel waar moet zijn. En zo wordt het zaadje gezaaid.

Hoe help je een zaadje te groeien? Door het de juiste verzorging en voeding te geven. Dat geldt ook voor een getuigenis. Als je een getuigenis van de kerk wilt hebben, neem dan de sluitsteen van onze godsdienst: het Boek van Mormon. Lees dat. Ik bedoel niet dat je het in één ruk uit moet lezen. Probeer de volgende methode eens. Bij mij en mijn onderzoekers heeft het gewerkt.

1. Kies een onderwerp – bijvoorbeeld geloof.

2. Zoek teksten op die over dat onderwerp gaan. Lees het hele hoofdstuk met de desbetreffende tekst. Daardoor krijg je een indruk van wat er destijds gebeurde.

3. Als je dat gedaan hebt, ga je terug naar het bewuste vers, lees het en past het op jezelf toe.

4. Doe vervolgens wat Moroni in Moroni 10:3-5 heeft geschreven. Bid erover. Ik beloof je dat je Hemelse Vader je door de Geest zal antwoorden.

Ik wilde dat ik dat vóór mijn zending gedaan had. Het enige wat ik gedaan had, was het helemaal doorlezen, en daar heb ik niet veel aan gehad. Maar toen ik vervolgens op zending ging en steunde op het getuigenis van mijn collega's, had ik daar ook niet veel aan, waardoor ik besloot dat ik beter mijn eigen getuigenis kon krijgen.

Ik voedde het zaadje dat

in mijn hart was gezaaid, en ik blijf dat doen, door te lezen, te studeren, te overdenken, en erover te bidden, zodat ik een beter begrip kan krijgen van wat er gezegd wordt. Een getuigenis dat niet gevoed wordt, zal, net als een zaadje, sterven. Als je het zaadje voedt, zal het in je groeien. Zorg ervoor dat dat gebeurt. Dan kun je in alle eerlijkheid zeggen dat je je eigen getuigenis hebt. Ik hoop dat het bij jou ook werkt.

John Hodge, 21
Zendingsgebied London-
Zuid

Voor ieder van ons komt het moment dat we twijfelen aan ons getuigenis. Voor mij kwam dat moment toen ik besepte dat ik met mijn verstand wel wist dat de kerk waar was, maar dat ik daar in mijn hart nog geen getuigenis van had gekregen, of dat dacht ik.

Ik wilde mijn eigen bijzondere getuigenis. Ik bad en vastte, vastte en bad. Uiteindelijk, toen ik op een zondag in de avondmaalsdienst zat, begon m'n hart te kloppen en kreeg ik tranen in m'n ogen. Dat gebeurt me nu wel vaker tijdens een avondmaals-, of vasten-en getuigenisdienst. Ik besepte dat dat mijn getuigenis was. En ik wist dat ik altijd al geweten had dat de kerk waar was.

Schaam je niet om toe te geven dat je niet weet of de kerk waar is. In geestelijke zin moeten we allemaal tot het evangelie bekeerd raken, ongeacht hoeveel generaties van onze familie al lid van de kerk waren.

Tony S. Rolls
Westmead, Australië

Ik vind niet dat je het idee moet hebben dat je een getuigenis moet geven. Veel jonge mensen zullen op een gegeven moment in hun leven wel eens ernstige twijfels hebben en niet weten of wat hun altijd onderwezen is ook waar is. Er is gewoon tijd voor nodig om je eigen gevoelens op een rijtje te zetten en te aanvaarden wat volgens je gevoel waar is.

Als je echt een getuigenis wilt krijgen, kniel dan neer en praat erover met je Vader in de hemel. Hij geeft echt om je. Lees en bestudeer ook de Schriften, want daardoor kun je ook antwoorden op je vragen vinden.

Veel succes!

Ruth Evans, 16
Bridgeland, Utah

Vreugde door dienstbetoon

LAURENI FOCHETTO

Het begon allemaal in 1988, toen drie jonge vrouwen uit de Wijk Jacana in Sao Paulo (Brazilië) een sterk verlangen hadden om bejaarde dames te bezoeken die in een bejaardenhuis vlakbij de kerk woonden.

Het idee groeide uit tot een doorlopend dienstbetoonproject met de naam 'Adopteer een oma'. Ook andere jonge vrouwen uit de wijk deden al gauw mee. Later deden nog meer jongelui uit twee andere wijken mee. Nu zijn er zelfs niet-leden die aan het project meewerken.

Deze jongelui hebben ondervonden wat de 'reine liefde van Christus' betekent. De bejaarde dames in het bejaardenhuis hebben verschillende achtergronden en geschiedenissen. Sommigen van hen weten niet eens wie hun ouders waren of waar en wanneer zij geboren zijn.

Een van die dames heet Sebastiana Maria Catarina de Jesus, een spraakzame, vrolijke vrouw die er in haar rolstoel klein uitziet. Ze weet niet hoe oud ze is, ze heeft geen familie en kreeg nooit bezoek. Sinds deze lieve jonge mensen haar bezoeken, is ze een andere vrouw geworden.

Catarina heeft nu het gevoel dat ze familie heeft. Ze vindt het fijn om met die jongelui, haar nieuwe familie, tijd door te brengen.

Flora Esperança Galassi is 79 jaar en wordt emotioneel als je haar familie noemt. Er werd voor haar verjaardag een verrassingsfeestje georganiseerd. Als ze op deze dierbare dag in haar leven terugkijkt, wordt ze emotioneel. Ze omhelst de jongelui vriendelijk omdat zij alles zijn wat zij in het leven nog heeft.

Virginia Fernandes, die er uit ziet als ongeveer 75 jaar, weet niet wanneer ze is geboren. Ze loopt moeizaam door het bejaardenhuis en kan niet zo goed horen, maar de vreugde straalt van haar af als haar nieuwe vrienden er zijn.

Ze zeggen opbouwende dingen en zijn altijd gewillig om de oude dames te helpen. Hun behoeften zijn eenvoudig: een handdoek voor Catarina, kleren voor Flora, of gebak voor Virginia. Deze jonge mensen weten dat zij voorzien in de behoeften van een deel van de Goede Herder's kudde. Zij geven liefde, genegenheid en vriendelijkheid en krijgen die ook terug. □

LAND VAN DE F

FARAO'S

EGYPTIE IS ER AL SINDS MENSENHEUGENIS. HET IS EEN LAND DAT GETUIGT ZOWEL VAN VERGANE MACHT ALS VAN EEN MACHT DIE ER ALTIJD ZAL ZIJN.

RICHARD M. ROMNEY

Wat de Schriften betreft denken we bij 'Egypte' altijd aan het Oude Testament. Maar de Egyptische taal en enkele Egyptische mensen en gebruiken zijn belangrijke draden in het weefsel van het Boek van Mormon. Het is bovendien de bron van een groot deel van de Parel van grote waarde. Het is een land waar wereldrijken gevormd zijn en dat door wereldrijken gevormd is. Het is een land dat in de hele geschiedenis van de aarde door God voor zijn doelen gebruikt is. En het is een land dat volgens het Nieuwe Testament gebruikt is als toevluchtsoord voor de jonge Heiland.

In Matteüs staat dat toen de wijzen het huis hadden verlaten 'waar het kind was', er 'een engel des Heren' verscheen aan 'Jozef in de droom en zegt: Sta op, neem het kind en zijn moeder en vlucht naar Egypte, en blijf aldaar, totdat Ik het u zeg; want Herodes zal alles in het werk stellen om het kind om te brengen.'

En Jozef 'nam (. .) het kind en zijn moeder en week uit naar Egypte', waardoor zij ontkwamen aan een door een vertoornde koning Herodes uitgevaardigd bevel om alle kinderen 'in Betlehem (. .) om te brengen'.

Nergens staat vermeld hoe lang Jozef, Maria en de kleine Jezus in Egypte bleven, maar na de dood van Herodes, die niet al te lang na de kindermoord overleden zou zijn, keerden zij terug naar hun vaderland.

'Toen Herodes gestorven was, zie, een engel des Heren verschijnt in de droom aan Jozef in Egypte, en zegt:

‘Sta op, neem het kind en zijn moeder en reis naar het land Israël, want zij, die het kind naar het leven stonden, zijn gestorven.

‘En hij stond op en hij nam het kind en zijn moeder en kwam in het land Israël.’

Toen Jozef hoorde dat Archelaüs, zoon van Herodes, in Israël regeerde ‘vreesde hij daarheen te gaan. En van Godswege in de droom gewaarschuwd, ging hij naar het gebied van Galilea, en (. .) vestigde (. .) zich in een stad, genaamd Nazaret’, waar de Heiland zou opgroeien. (Zie Matteüs 2.)

In Egypte, waar de Heiland enkele weken of misschien enkele maanden doorbracht, fluistert het zand nog net als in zijn tijd. Er waait nog steeds een warme wind. Onder de brandende zon en de heldere lucht strekken zich eindeloze reeksen zandheuveld uit. Het enige geluid dat men er kan horen is een stille fluistering wanneer het zinderende zand verschuift en heuvels en rimpels vormt en hervormt.

HET LAND EGYPTE WERD VOOR HET EERST DOOR
EEN VROUW ONTDEKT, DIE DE DOCHTER WAS VAN
CHAM EN VAN EGYPTUS, WAT IN HET CHALDEEUWS HET
VERBODENE BETEKENT.

TOEN DIE VROUW HET LAND ONTDEKTE, STOND HET
ONDER WATER; LATER DEED ZIJ HAAR ZOONS ZICH ERIN
VESTIGEN (ABRAHAM 1:23-24).

MENSENKIND! HEF EEN KLAAGLIED OP OVER
FARAÖ, DEN KONING VAN EGYPTE, EN ZEG TOT HEM:
GIJ WAART EEN JONGEN LEEUW ONDER DE
HEIDENEN GELIJK; EN GIJ WAART ALS EEN
ZEDDRAAK IN DE ZEEËN, EN BRAAKT VOORT IN UW
RIVIEREN, EN BEROERDET HET WATER MET UW

Van april tot juni stuwen sporadische stormen een droge zuidenwind uit het hart van Afrika. Dan loeien de zandhevels. Het zand wordt rondvliegend glas dat tegen ogen slaat, aan kleren rukt en het vlees tot op het bot gevoelloos maakt.

Maar zo plotseling als het loeien begonnen is, zakt het af. Dan is het overal stil. Destijds was hier de woestijn. Nu is die er nog steeds. De woestijn omringt zelfs de grote pyramiden en maant hen fluisterend tot stilte. De woestijn is de laatste, de enige, de stille meester van het land.

Behalve waar er water is.

Waar water is, is leven. Waar water is, snijdt de Nijl als een groot groen mes door de woestijn. De dieren en de vissen zijn in het water, en op de oever staan de palmen en het riet. De mensen en de steden bevinden zich ook bij het water.

Waar water is, vliegen de Nijlreigers [Bissen], zingen de vrouwen en spatten de kinderen bij het baden.

VOETEN, EN VERMODDERDET HUNLIEDER
RIVIEREN. (. . .)

EN IK ZAL MAKEN, DAT ZICH VELE VOLKEN OVER U
ONTZETTEN, EN HUN KONINGEN ZULLEN DE HAREN
OVER U TE BERGE STAAN. (. . .)

IK ZAL UW MENIGTE VELLEN DOOR DE ZWAARDEN

DER HELDEN, DIE AL TE ZAMEN DE TIRANNIGSTE
DER HEIDENEN ZIJN; DIE ZULLEN DE HOVAARDIJ
VAN EGYPTE VERSTOREN (EZECHIËL 32:2, 10, 12;
SV).

FOTOGRAF: ANSELIM SPRING

De vijfde-eeuwse Griekse geschiedkundige Herodotus heeft gezegd: 'Egypte is de gave van de Nijl.' Zonder de rivier, zou het land één grote woestijn zijn. Door de rivier klampen de mensen, de planten en andere wezens zich vast aan de krachtbronnen van het leven.

Het tegenwoordige Egypte lijkt veel op het Egypte van 2000 jaar geleden. Het is nog steeds een land van uitputtende arbeid, waar bruine *fellahin* water putten met een *shaduf* (een hefboom met een gewicht aan het ene einde en een wateremmer aan het andere einde). Ondanks het feit dat gewassen zoals tarwe, rijst, maïs en katoen de beste oogsten ter wereld opleveren, is armoede hier troef. 63 procent van de bevolking verdringt zich in de Nijldelta en het restant is stroomopwaarts te vinden in dorpen, bestaande uit lemen hutten. Slechts 3,6 procent van het land is bewoonbaar. De rest krijgt vaak jarenlang geen regen.

Maar Egypte is ook een land van nijverheid. Met dammen zijn er waterkrachtbronnen aangeboord en elektrische leidingen overspannen nu de lege gebieden: een nieuwe gave

van de Nijl aan de mensen brengend. Hoewel nomaden nog steeds van oase naar oase trekken, doen vrachtwagens en snelwegen dat nu ook. Passagiers en goederen gaan aan of van boord in moderne zee- of luchthavens. En de Egyptenaren blijven een vriendelijk en hardwerkend volk.

Een land dat eens bloeide onder heersers zoals Thotmoezes III, Amenhotep III of Ramses II, vecht nu weer voor een welvarend bestaan. De graftomben en tempels van de vergane glorie, die opgericht waren als monument voor farao's die voor eeuwig zouden leven, zijn nu toeristische bezienswaardigheden, en een herinnering aan de hoop en ijdelheid van de mens.

Wie ernaast staat, kan aan de ene kant welvaart en hoop zien, en aan de andere kant uitsluitend zand. Dat is Egypte, het land dat in de Schriften zo vaak genoemd wordt. Door naar dat land te kijken, leren we dat de inspanningen van de mens mager blijven, maar dat God zijn volk en zijn profeten altijd zal blijven leiden. □

EN DE HERE ZAL ZICH AAN EGYPTE DOEN KENNEN,
EN EGYPTE ZAL TE DIEN DAGE DE HERE KENNEN;
EN ZIJ ZULLEN DIENEN MET SLACHTOFFER EN
SPIJSOFFER EN DE HERE BELOFTEN DOEN EN
BETALEN.
ZO ZAL DE HERE EGYPTE GEDUCHT SLAAN EN
GENEZEN, EN ZIJ ZULLEN ZICH TOT DE HERE
BEKEREN, EN HIJ ZAL ZICH DOOR HEN LATEN
VERBIDDEN EN HEN GENEZEN. (. . .)
DE HERE DER HEERSCHAREN [ZAL HEN ZEGENEN]
MET DE WOORDEN: GEZEGEND ZIJ MIJN VOLK
EGYPTE. (. . .) (JESAJA 19:21-22, 25.)

01/17

Een oude vriend

RICHARD W. KARTAK

Ik had Deuce achttien jaar niet gezien.
Nu was hij een dakloze dronkaard die hulp nodig had.

Toen ik op een middag in juni door de stad liep op weg naar een zakenbijeenkomst, kreeg ik de ingeving te stoppen bij een café en door de open deur naar binnen te kijken. Ik kon alleen maar een lange bar en een rij krukken zien. Ik draaide me om en liep door. Ik had er totaal geen behoefte aan om zo'n gelegenheid te bezoeken – integendeel, ik wilde daar *beslist niet* zijn. Maar toen ik doorliep, kreeg ik sterk het gevoel dat ik terug moest gaan.

Nieuwsgierig keerde ik om, liep terug naar het café, en keek door de deur naar binnen. 'Dit is wel dwaas', dacht ik, vooral toen ik alleen maar de barkeeper achter de bar zag. En dus liep ik door. Maar toen ik op de hoek van de straat voor het voetgangerslicht wachtte, werd het gevoel terug te moeten gaan alleen maar sterker. Ik ging terug.

Het leek alsof het café leeg was. Zelfs de barkeeper was er niet meer. Ik liep naar achteren. Toen zag ik dat er in de hoek een man zat, gebogen over een glas, met zijn rug naar me toe. Zijn onverzorgde, ongeschoren gezicht leek iets bekends te hebben.

Ik kwam dichterbij en dacht plotseling aan iemand uit mijn jeugd. De man was ongeveer net zo groot – vrij klein en tener. Kon het Deuce zijn? (Zijn echte naam was Dwayne.) Ik had Deuce bijna achttien jaar niet gezien. Maar hoe

kwam hij in die toestand? 'Deuce, Deuce, ben jij het echt?', vroeg ik. De man keek verduasd in het rond, maar antwoordde niet. 'Deuce, wat doe je hier. Ik kan niet geloven dat jij het bent!'

Maar hij was het wel. We waren in onze tienerjaren bevriend geweest.

Deuce en zijn tweelingbroer Ace hadden een goede band met hun ouders, maar werden thuis nogal vrij gelaten. Hun vader was een hardwerkende kapper die zijn lieve, maar alcoholische vrouw verzorgde.

Deuce had als kind polio gehad, waardoor hij nog steeds trok met een been en een arm niet optimaal gebruiken kon. Nadat hij als tiener enkele ernstige ongelukken had gehad, had hij een wandelstok nodig. Maar die belemmeringen leken zijn artistieke gaven alleen maar beter te doen uitkomen. Hij was een talentvol schilder en nam zijn werk bijzonder serieus. Zijn schilderijen waren levendig en levensecht; ik herinner me dat hij eens een tijger had geschilderd die zo van het doek leek te springen.

Toen ik bij de marine ging, had ik het contact met Deuce verloren. Ik had gehoord dat Ace ook bij de marine was gegaan en vervolgens als vermist was opgegeven.

'Hé? Wie is daar?', reageerde Deuce traag.
'Richard, je oude vriend!'

In zijn ogen was een glimp van herkenning te zien. Het leek alsof hij ging huilen. Het was duidelijk dat hij er lichamelijk slecht aan toe was en hij leek ook niet regelmatig getogen te hebben. Uiteindelijk overtuigde ik hem ervan dat ik echt was en ik praatte hem van zijn barkruk af. Zelfs met het looprek dat hij nu gebruikte, kwam hij nauwelijks vooruit. Ik nam hem mee naar een naburig restaurant, waar ik hem zo ver kreeg dat hij iets at. Toen hij wat normaler begon te praten, kwam ik erachter dat hij geen geld had en met iemand een kamer deelde in een goedkoop pension.

'Luister eens Deuce, ik ben laat voor een belangrijke afspraak, maar ik wil graag wat tijd met je doorbrengen', zei ik, waarop ik hem naar zijn onderkomen bracht met de opdracht om een bad te nemen en zich te scheren. Later op de dag kocht ik in een herenzaak wat kleren voor hem en hielp hem met aankleden. We reden naar mijn huis, waar ik hem voorstelde aan mijn vrouw, Verna.

Tijdens de avondmaaltijd vertelde ik het verhaal van ons weerzien, waarna ik Verna vertelde over mijn vroegere vriendschap en jeugdervaringen met Deuce en zijn familie. Tegen die tijd kon hij al aardig helder nadenken en kon hij ons het schokkende verhaal vertellen over hoe hij tot zijn huidige toestand vervallen was.

Hij vertelde wat een schok het was geweest zijn tweelingbroer te verliezen. Enkele jaren later was zijn moeder aan haar alcoholisme overleden. Kort daarna was zijn vader bij een auto-ongeluk om het leven gekomen. Hij werkte toen als reclametekenaar en had geprobeerd zijn problemen door drank te vergeten. Uiteindelijk was hij zijn baan kwijtgeraakt en moest leven op een lage invaliditeitsuitkering. Die neergaande lijn in zijn leven was jaren zo doorgegaan. Hij had alle hoop al opgegeven en was totaal wanhopig toen ik hem vond.

Toen ik hem had teruggebracht naar zijn pension, praatten Verna en ik lang over zijn situatie en de mogelijke oplossingen daarvoor. Het was duidelijk dat hij niet in staat was zichzelf te helpen. 'We kunnen hem daar niet laten!', zei Verna.

'Maar wat kunnen we dan doen?', vroeg ik
'Als we niets beters kunnen verzinnen, moeten we hem maar hier naar toe halen', antwoordde ze.

De volgende dag op kantoor kon ik de gedachte aan Deuce niet van me af zetten. 's Middags ging ik hem zoeken. Hoewel de uitnodiging hem wat van zijn stuk bracht, ging hij ermee akkoord bij ons te komen wonen. We raapten zijn bescheiden bezittingen bij elkaar en gingen naar huis.

Het was een hele beslissing voor ons – niet omdat we te weinig ruimte hadden thuis, maar omdat het in het begin

toch wat moeilijk is om een vreemde man in huis te hebben, ook al was hij eigenlijk gewoon zielig. Hij kon alleen maar vooruitkomen met zijn looprek, en omdat zijn kamer in de kelder was, moest hij enorm veel moeite doen om dagelijks verscheidene malen de trap op en af te lopen.

Ons gezin aanvaardde Deuce al gauw. Door gezond eten, rust, vriendschap en liefde werd zijn herstel bevorderd. De kinderen waren gek op hem omdat hij zacht van aard en begrijpend was. Maar de gevolgen van zijn jarenlange drankmisbruik waren moeilijk te overwinnen. Zijn lichamelijke gebreken en beperkte bewegingsmogelijkheden bemoeilijkten zijn herstel en maakten het onmogelijk om helemaal beter te worden. De eerste maand was hij tevreden met ge-

HOEWEL DEUCE
HELEMAAL BIJ ONS
GEZIN WAS GAAN
HOREN, WENSTEN WE
HEM HET BESTE TOE
TOEN HIJ BIJ ZIJN
BROER GING WONEN EN
ZORGDEN WE VOOR
REGELMATIG CONTACT
DOOR BRIEVEN EN
BEZOEKJES.

woon aansterken. Soms probeerde hij de kinderen met een karweitje te helpen, of Verna met haar huishoudtaken, maar hij was nog te bibberig en onstabiel.

Deuce wilde vaak alcohol, maar Verna en ik weigerden dat vastberaden, en hij kon het niet zelf gaan halen. Vaak brak hem het koude zweet uit en begon hij te beven. Maar zonder nieuwe alcohol om te versterken wat er nog in zijn lichaam aanwezig was, kreeg hij zichzelf uiteindelijk weer in de hand.

Nu hij herstellende was, werd Deuce rusteloos, en hij besloot dat het goed zou zijn te proberen zijn vroegere talent opnieuw te ontwikkelen. Ik bouwde een uitzonderlijk sterke ezels voor hem die niet alleen het doek, maar ook Deuce kon dragen, want hij was nog steeds erg wankel.

Hij had jaren niet geschilderd, en de eerste pogingen daartoe waren een teleurstelling en frustratie voor hem. Maar na enige tijd lukte het hem om uit dankbaarheid een zeegezicht te schilderen voor Verna. Er volgden vele schilderijen en ik hielp hem er enkele van te verkopen. Zijn vroegere talent keerde echter nooit helemaal terug.

Hij werd al gauw volledig in het gezin opgenomen. En hoewel hij nooit godsdienstig was geweest, begon hij met ons mee naar de kerk te gaan. Verna en ik hadden ons na ons huwelijk laten dopen en Deuce was onder de indruk van de opvallende veranderingen in mij. Hij kreeg de zendelingenlessen en liet zich dopen. Hij was enthousiast over de leerstellingen van de kerk, vooral over het denkbeeld op te staan met een gaaf, gezond lichaam, en de belofte om weer bij zijn familieleden te kunnen zijn.

Hoewel hij zijn nieuwe geloof stimulerend vond en genoot van zijn nieuwe ervaringen, maakte hij zich er wel zorgen over ons gezin tot last te zijn. Hij wist echter dat zijn beperkte vermogens hem ervan weerhielden ooit weer onafhankelijk te worden.

En toen kwam er een tweede wonderbaarlijk weerzien. Op een van mijn maandelijke zakenreizen naar Portland (Oregon) – ongeveer vierhonderd kilometer van onze woonplaats Seattle (Washington) – ging ik naar een hotel waar ik nog nooit eerder was geweest. Tot mijn verbazing was de piccolo die me met mijn bagage hielp de doodgewaande broer van Deuce.

Ace was dolblij toen hij een oude vriend zag en vooral toen hij de verblijfplaats van zijn tweelingbroer vernam. Een weerzien was gauw geregeld en Ace, die gescheiden was en alleen woonde, was blij met de kans om Deuce een thuis te bieden.

Ons gezin bleef tot zijn dood, die voortijdig veroorzaakt werd door zijn zwakke gestel en jarenlange drankgebruik, nauw contact houden met 'oom Deuce'. Hij had in elk geval het evangelie gevonden en veel goede, eeuwige vriendschapsbanden aangeknoopt. □

Richard W. Kartak, voormalig bisschop van de Wijk Seattle 16 in de Ring Seattle Washington Shoreline, overleed op 5 augustus 1988.

Ik heb nog ruimte in mijn kaartentas

MICHAEL J. ABDO

Vliegtuigen afleveren is een bijzondere baan, en soms kom ik in bijzondere plaatsen terecht. Dat was ook het geval toen ik eens in een eenmotorig vliegtuigje Recife (Brazilië) verliet op weg naar Abidjan (Ivoorkust) in Afrika. Onverwachte, sterke windstromen deden het vliegtuigje van zijn koers afwijken. Daar ik behalve een kompas geen verdere navigatieinstrumenten had, was ik dankbaar toen ik uiteindelijk veilig landde. Tot mijn verrassing was ik maar liefst 1200 kilometer van mijn koers afgeweken en was terechtgekomen bij Banjul (Gambia).

ILLUSTRATOR: DOUG FRYER

OKTOBER 1990

46

TOEN IK DOOR DE WIND VAN MIJN KOERS
WAS AFGEWEKEN EN EEN ONVOORZIENE
TUSSENLANDING MOEST MAKEN, KREEG IK EEN
GEWELDIGE KANS OM IEMAND OVER HET BOEK
VAN MORMON TE VERTELLEN.

Omdat ik moe was na mijn reis van zeventien uur, en ik de volgende morgen al weer verder moest, besloot ik de nacht op het vliegveld door te brengen, in een tentje dat ik voor noodgevallen altijd bij me heb.

Zodra ik in het warme duister van de Afrikaanse nacht begonnen was de tent op te zetten, kwam de dienstdoende monteur naar buiten. 'U mag wel in mijn werkplaats rusten', zei hij.

'O, nee, ik wil u niet storen bij uw werk', antwoordde ik.

'Ik heb alleen maar oproepdienst en zal waarschijnlijk ook gaan slapen. Bovendien zijn er hier slangen.'

'Slangen trek ik me niets van aan', zei ik. 'Bovendien kunnen ze waarschijnlijk toch mijn tent niet in.'

'Eergisteravond,' zei hij nuchter, 'heeft een cobra iemand in de ogen gespuwd. Het is mogelijk dat hij er blind door wordt.'

Daarop rolde ik mijn tent op en ging met hem mee. Hij verheugde zich erover mij als gast te hebben, en wees me een lang bureau waarop ik de nacht kon doorbrengen. Toen hij zich ervan overtuigd had dat ik van alle mogelijke gemakken was voorzien, ging hij weg om enkele karweitjes te verrichten, en ik deed het licht uit.

Na enkele minuten besepte ik dat ik mijn dagelijkse schriftstudie vergeten was. Ik stond op, deed het licht aan en haalde mijn Boek van Mormon uit mijn kaartentas. Ik begon te lezen in 3 Nephi. Ik was midden in het verhaal over het bezoek van de opgestane Christus aan de Nephieten, toen mijn vriend binnenkwam. Hij zag dat ik aan het lezen was en verontschuldigde zich er uitvoerig voor dat hij mijn gebeden en meditatie onderbrak.

Ik wilde hem net verzekeren dat het niet hinderde, toen ik er in plaats daarvan uitflapte: 'Hebt u weleens een Boek van Mormon gezien?' Hij antwoordde ontkennend. Ik kreeg te horen dat hij tot de christelijke minderheid in Gambia behoorde en de Bijbel grondig had bestudeerd. Het was werkelijk fijn om hem te vertellen over de woorden van de Heiland uit het Boek van Mormon. Ik legde uit dat het Boek van Mormon een tweede heilig testament van Christus is.

We spraken er ruim een half uur over en ik vertelde hem in het kort over het eerste visioen van Joseph Smith, de geschiedenis van de kerk en het belang van de Leer en Verbonden en de Parel van grote waarde. Mijn vriend was gefascineerd, maar moest weer aan het werk. Voordat hij dat deed, vroeg hij echter met klem om een exemplaar van het Boek van Mormon en enkele brochures. Ik noteerde zijn adres en beloofde ze hem te sturen.

De volgende morgen ging ik op weg naar Abidjan, zonder hem nog te spreken. Zodra ik weer thuis was, stuurde ik hem het gevraagde materiaal. Misschien hoor ik nog eens wat van hem, misschien ook niet. Maar hoe het ook zij, ik heb het tevreden gevoel te weten dat ik een kleine bijdrage heb geleverd aan het werk in een afgelegen deel van de wereld. En hoewel mijn kaartentas vol zit met vluchtgegevens, heb ik er een beetje ruimte in vrijgehouden voor wat brochures van de kerk en een exemplaar van het Boek van Mormon. Bij de volgende kans die ik krijg om zendingswerk te doen, ben ik er op voorbereid. □

Michael J. Abdo is huisonderwijzer in de Wijk St. George 9, in de Ring St. George Utah-Oost.

'ESAU OMHELST JAKOB' – ROBERT T. BARRETT.

'JAKOB NU SLOEG ZIJN OGEN OP EN DAAR ZAG HI ESAU AANKOMEN, EN MET HEM VIERHONDERD MAN. (...) EN (JAKOB) GING (...) VOOR ZIJN GEZIN UIT (...) TODAT HIJ BIJ ZIJN BROEDER GEKOMEN WAS. MAAR ESAU SNELDE HEM TEGEMOET, OMARMEDE HEM, VIEL HEM OM DE HALS EN KUSTE HEM, EN ZIJ WEENDEN' (GENESIS 33:1-4.)

Hoog in het Andesgebergte werken
HLD-jongeren aan hun conditie
en geven bekendheid aan de kerk
door als lid van El Club Benson basketbal
en volleybal te spelen.